

Boköversättning

Nystart

– om moderskapets potential

Moderskapets kraftkällor i dagligt liv

Ultimate Makeover,

The Transforming Power of Motherhood

2014

av

Carrie Gress

Förord av Vicky Thorn

Översättning till svenska, Göran Fäldt

Excerpts are taken from *Ultimate Makeover: The Transforming Power of Motherhood* by Carrie Gress, published in 2016 by Beacon Publishing, Inc. and used with permission.

Imprimatur

Biskop Anders Arborelius ocd

2018-09-13.

Nystart - – om moderskapets potential

Moderskapets kraftkällor i dagligt liv

Kapitelrubriker

Inledning

Gammalt blir nytt – idéer förr och nu

Vilka är de avgörande frågorna?

Kvinnans kallelse I:

Vad är unikt för kvinnorna?

Kvinnans kallelse II:

Broar mellan himlen och jorden

Källan till lycka

Hur blir man av med de dåliga vanornas laster?

Stolthet och perspektiv

Vardagens struktur

Säga ifrån på skarpen

Oron och den inre betraktelsens förlorade konst

Vishetens rikedom

Överlevnadsstrategier

En urladdning av den gudomliga kärleken

+

Förord

Som vuxen människa har jag nog ägnat merparten av livet åt att fundera över vad det innebär att vara mor och över vilken enastående Guds gåva det är. Ingenting är så brutalt starkt och så vackert som en mors kärlek till sitt barn.

Kvinnor jag mött som förlorat ett ofött barn har genom sina upplevelser gett oss ett gripande testamente över hur djupt det biologiska moderskapet präglar vårt kroppsliga jag. Det är kvinnor som har aldrig mött sina barn men ändå sörjer dem, saknar dem och lider av att ha förlorat dem, hur det än gått till. De har inte bara gått vidare med sitt tidigare liv innan helandeprocessen var över. Många

av dem hör till de starkaste förespråkarna för livet och för den gåva det är att få vara mor.

Att viga sig åt moderskap i dag är ett radikalt val som många inte värdesätter. Det hindrar inte att moderskapets frukter är *riktiga kraftkällor*. Hur många gånger har jag inte sett hur ett moderskap berikar vår livserfarenhet som kvinnor. Varje barn lär oss något nytt om oss själva och hjälper oss att inte längre leva vidare som självcentrerade unga kvinnor utan att bli kloka och kärleksfulla mödrar. Många kvinnor jag talat med är förvånade över de andliga krafter som vuxit fram genom moderskapet som till exempel ödmjukhet, mod, måttfullhet, medkänsla, självupppoffring, generositet, saktmod och tålmod. Det är sådana inre skatter man lätt missar när vardagen är kaotisk.

Nystart – om moderskapets potential har sin egen plats på hyllan bland böcker om moderskapet. Den vill förmedla ett nytt perspektiv för mödrar som inte bara "överlever" utan som också trivs och utvecklas som mödrar. Den går in i de utmaningar moderskapet stöter på men forskar också lite i de många dolda välsignelserna i de svagare och starkare sidorna som visar sig på naturens eget sätt hos kvinnor. Boken är noga med att lyfta fram moderskapet, inte bara som ett *tufft jobb*, utan mer som en *kallelse*. Egentligen är det en alldeles särskild kallelse från Gud att komma längre än det egna jaget. Både det biologiska och andliga moderskapet kallar oss att nå ut, utanför oss själva, för att ansluta oss andligt, psykologiskt och mänskligt till andra människor.

Min egen definition av moderskap är "kvinnor som har praktiska svar i alla situationer". Det begränsas inte till det biologiska moderskapet utan till varje kvinna som har förmåga att uppfatta andras behov och som svarar på ett sätt som är stöttande, helande, bekräftande och livgivande.

I den här boken får man upptäcka det underbara i moderskapet. Vi blir som kvinnor överens med oss själva att kallelsen att vårda och fostra är Guds största gåva och den viktigaste delen i

det feminina geniet som påven Johannes Paulus II talade om i sitt brev till kvinnorna 1995¹.

Påven Franciskus har ofta talat om mödrarnas viktiga kallelse och sagt vid en generalaudiens:

Hos mödrarna finns botemedlet mot en påtaglig självupptagenhet, mot en öppenhet på tillbakagång, mot krympande generositet och omtanke om andra som är i spridning. I den meningen är moderskapet något mer än att föda barn. Det är ett levnadsval som kräver självupppoffring, vördnad för livet och en beslutsamhet att föra mänskliga och religiösa värderingar vidare som inget sunt samhälle kan vara utan. Ett samhälle utan mödrar skulle var ett omänskligt samhälle därför att mödrarna alltid kan vittna om ömhet, engagemang och moralisk styrka också i de svåraste stunder².

Moderskapet är en särskild kallelse från Gud att ta Maria och hennes ja – hennes *fiat* – till föredöme och vara kärleksfulla också när det gör ont. Allt är inte vin och röda rosor men det är något underbarare och viktigare. Moderskapet är den starka tråden som löper genom väven i vårt samhälle.

Nystart – om moderskapets potential kan hjälpa oss att förstå vad det är att vara kvinna. Boken vill kasta nytt ljus över det bästa vi kan erbjuda. Kvinnorna har sin egen unika kallelse – en vacker kallelse, som Edith Stein beskrivit så talande:

En kvinnas själ måste därför vara *expansiv* och öppen för alla mänskliga varelser.

Den måste vara lugn så att ingen liten flämtande låga blåses ut i stormvindarna.

Den måste ha värme så att känsliga knoppar inte stelnar.

Den måste ha en frisk klarhet så att ingen ohyra biter sig fast i mörka hörn och gömslen.

¹ Johannes Paulus II, Brev till kvinnorna, 29 juni 1995.

² Påven Franciskus, generalaudiens 7 januari, 2015.

Den måste vara självförsörjande så att intrång utifrån inte äventyrar det inre livet.

Den måste vara tom på sig själv liksom också kroppen är tom på sig själv, så att hela personen är beredd att ta emot allt som kallar henne.³

Det är en realistisk och ärlig undersökning av moderskapet som läggs fram på sidorna i den här boken. Carrie Gress skyr inte utmaningarna eller de tunga perioderna. Det är inte bara goda råd för hur man ska överleva. Boken visar oss att moderskapet faktiskt är en nystart, en helomvändning med omskapande krafter. Den gör mödrarna till kloka kvinnor som utstrålar omätbara värderingar till sina familjer och till hela samhället.

Vicky Thorn, initiativtagare till projektet Rakel

Inledning

Gammalt blir nytt – idéer förr och nu

Tänk dig att du erbjuds en ansiktslyftning som inte bara lovar göra dig vackrare utan dessutom fräschar upp personligheten och hjälper till att kontrollera känslorna, lovar bättre koll på

³ Edith Stein, *Collected Works*, volym 2, 1996)

relationerna och låter dig växa i vishet. Och om det nu kanske också skulle göra dig lycklig? Inte bara att sitta och vänta på lyckan. Inte söka den på alla de felaktiga ställena. Utan i sanning, invänta lyckan på djupet – den sortens lycka som finns kvar hela tiden och inte berörs av ödets nycker, livets utmaningar, våra närmastes slut och död, eller sjukdomar. Låter det för bra för att vara sant? Ändå är det en ansiktslyftning varje kvinna får med moderskapets gåva. Visst, det söta lilla knytet får man också, men den verkliga belöningen väntar man fortfarande på. Det här låter lite som en slutrea, men ha bara tålamod med mig.

Moderskapet är tungt. Det kommer man inte ifrån. Jag fattade nog inte hur tungt det var förrän jag började få egna barn. Det är det svåraste jag någonsin varit med om jag jämför med att till exempel lära mig fyra nya språk, skriva en mastersuppsats eller få heltidsarbete och utbildning att gå ihop. Jag levde länge med föreställningen att det skulle bli lättare att vara mamma. Under alla de här turerna tänkte jag att nästa vecka, ja då skulle jag kanske kunna sova mer och allt det soppiga och smetiga skulle dunsta bort, eller att jag inte längre skulle behöva kämpa mig igenom omvärldens ständiga krav.

En klok präst sa mig att min dagliga kamp, som att fastna i trafiken, stå i kö eller prata med inkompetent kundservicefolk ingick i Guds plan att göra mig helig. När min man några dagar senare gjorde något som irriterade mig, så kollade jag in honom med sammanbiten min och sa, ”Hör du, du, du, nu håller du på med att heliggöra mig igen”, vilket fick oss båda att skratta högt. Egentligen tillämpade jag inte den här prästens visdom i föräldraskapets kantighet och kaos. Som de flesta mammor ville jag bara fly undan snarare än att tänka på att det kanske skulle vara bra för min själ och för familjen i allmänhet.

Sedan gick ljuset i alla fall upp för mig. Det skulle inte bli lättare att vara mamma. Slitet och släpet kan se lite olika ut men de olika utmaningarna i alla sina variationer kommer alltid att vara desamma. Varför är det så? *Därför att de kors som associeras till moderskapet är kännetecknen – och inte fel och bristningar eller*

skavanker. När jag till slut accepterat att en mors verklighet inkluderar ett sunt kämpande tjänande lyftes en börda av mig. Moderskapet blev *nästan* lätt i det ögonblicket då jag var ärligen med på att det var tungt. Men det svåra med moderskapet är inte meningslöst. När allt kommer omkring glömmar man det lätt när det känns som ett enda tungt lass att dra själv. Moderskapet är i verkligheten ett botemedel för så mycket av det täcka könets syndfullare laster, som fåfängan, otåligheten, stoltheten, girigheten, känslösvängningarna, kontrollbehovet och lättsinnet, för att bara nämna några få. Den dagliga kampen är Guds sätt att lyfta oss in i sin egen bild och likhet. När vi har ont någonstans och är frustrerade säger han ”men du, det här behöver du jobba på... och kanske en av dina laster ska komma in här som överraskning. Och vi svarar: Nja, jag vet inte. Ska det i sophinken ... och hur går det om vi flyttar på det här som är så snyggt?” Det är han som gett oss livet, en man som gåva och välsignelsen med barnen – och inte för att vi ska fortsätta att vara exakt samma människa som när vi gifte oss, utan för att omvandla oss till helgon.

Ett andligt kalendarium

I USA skrapar industrin ihop omkring 23 miljarder dollar om året på spädbarnen. Blivande mammor lägger ut jättesummor av pengar och ägnar massor av tid åt att välkomna sina nyfödda i hemmet. Våldigt lite tid och tankeverksamhet ägnas däremot åt att förbereda kvinnans själsliv för den mäktigaste, underbaraste, naturliga, skrämmande, mest överväldigande och mest bestående erfarenheten i livet, moderskapet. Fysiskt sett kan vi ha allt vi behöver fram till dagen då barnet kommer hem, men andligt sett, hur ligger det till? Flertalet kvinnor tänker inte så mycket på det – en eller två ungar, hur jobbigt kan det vara? Och då är det ju till slut så, att de flesta kvinnor inte framför sig ser konkret vilka dagliga uppgifter de måste kunna hantera. Alltifrån skolgångens första dagar har de inte exponerats för en sådan slags vardaglighet. I stort och smått har vi

fått inrikta oss på någon slags yrkesverksamhet utanför hemmet. När vi sedan står där med barnen därhemma, tycker vi att allt är tråkigt, vi blir frustrerade och är färdiga att ge upp därför att vi är helt överhopade med uppgifter. Ändå skulle de flesta kvinnor svara *ja* på frågan om de skulle ha fler barn, om det inte var så tungt. Jag har mött många äldre kvinnor som säger att de önskar att de haft fler. Det är därför att det är tungt, som de flesta avvisar tanken att gå igenom det mer än en eller två gånger. Då kan man förstå att det är den tunga delen man håller mest tyst om. Mitt uppe i de dagliga prövningarna finns dolda ingångar till den sortens moderskap vi längtar efter – det som är glädjefyllt, klokt, har värdighet, det som är kärleksfullt och bjuder på så mycket annat som är gott.

Kvinnliga laster kan bara omformas till dygder genom utmaningar. Det är som att bygga upp muskelmassan – ingen räknar med att bli en *bodybuilder* utan att lyfta vikterna. Ser vi på dygderna är det uppenbart att de inte kan vinnas utan att vi gör motstånd mot dem. Moderskapet ger tillfällen att byta ut lasterna mot dygderna, så att vi kan bli sådana Gud tänker sig oss.

Det är först i andlig träning vi kan börja se livet i dess helhet och faktiskt inse, att det är när vi har ont och när vi brottas med oss själva, som vi kan se frukterna i livet. Det är inte bara i de större sammanhangen utan i vardagens små ögonblick vi kan se det ske, inte nödvändigtvis i förlossningssmärterna och själva framfödandet som är smärtsamt i sig men som har ett syfte och där frukten kan ses med ögonen, utan när man till exempel är så trött att man inte ens klarar av att använda mikrovågsugnen. Gud har i sin stora barmhärtighet naturligtvis också inbjudit oss till helighet i dess mildaste och renaste form, som när han ger oss barnet med det lilla ansiktet och de små händerna med blod och slem.

Har feminismen lyckats?

I vår tid visar vissa undersökningar att kvinnorna i den västerländska kulturen inte är särskilt lyckliga, trots att de har alla möjligheter som

självständiga personer – med tillgång till en trygg vård och ofta med ekonomiska tillgångar utan motstycke i historien. Trots åren med ganska utmanande feminism som utlovat kvinnors befrielse med hjälp av olika teknisk apparatur som regeringar eller sociala myndigheter gett sitt stöd, tar en av fyra kvinnor (29 %) antidepressiva läkemedel, 11 % använder antiångestmedicin och överviktiga (i USA) har aldrig varit större. Man har i sin längtan efter meningsfullhet och lycka vänt på praktiskt taget varenda sten i sökandet. Ta exemplen med New Age religionerna, yoga, skilsmässorna och icke traditionella parrelationer (70 % av skilsmässorna i USA begärs på kvinnornas initiativ), kramdieterna, aborterna (30 % av kvinnorna i USA har genomgått abort) och den personliga skuldsättningen som är utan motstycke också den i historien – allt detta avspeglar behovet att söka meningsfullhet och lycka på djupet. Också den dramatiska ökningen av personligt ägda husdjur kan vara ett tecken på att feminismen inte lyckats svara på människans inre längtan.

Den frispråkiga kulturexperten Camille Paglia har till och med uppmärksammat det verkliga problemet: "Vart jag än har rest med mina föredrag, det kan ha varit till Brasilien eller till Italien eller Norge, märker jag att yrkesverksamma kvinnor i övre medelklassen är mycket olyckliga."⁴ Hon fortsätter:

Män och kvinnor har aldrig haft så mycket med varandra att göra i historien. Männerna hade sin värld och kvinnorna sin. Nu jobbar vi sida vid sida med samma arbete på kontoren. Kvinnorna vill åka hem vid dagens slut och ha ett lyckligt äktenskap i hemmet, men då sätter de hela trycket på männen eftersom de förväntar sig att de ska vara precis som de kvinnliga vännerna. Om de känner sig rastlösa, eländiga eller obehagliga till mods, skyller de automatiskt på männen. Männerna gör inte tillräckligt. Männerna tar inte full del i arbetet. Men det är inte männens fel att vi nu har det här ganska så vanvettiga och

⁴ David Daley, "Camille Paglia: How Bill Clinton Is Like Bill Cosby," *Salon*, 28 juli 2015.

lite neurotiska systemet med kvinnorna som fungerar som män på arbetsplatsen – med allt vad den har att ge i materiell belöning.⁵

Paglia är säker på sin sak, också ur det egna perspektivet, att en viktig källa till otillfredsställelsen med sig själv är att kvinnorna försöker vara precis som männen och förväntar sig att männen ska vara precis som kvinnorna.

Den här känslan av att inte vara riktigt lycklig understryker det gamla ordspråkets, "Naturen vinner alltid." *Kristna är hårt kopplade till sin egen olycka när de lever utanför Guds plan för deras liv.* Om vi tänker oss att en hund skulle uppföra sig som en katt – kanske kan vi kemiskt korrigera Fido att bli mer lik Felix. Men bilden av en bulldogg som svassar omkring som ett kräset kattdjur skulle inte få oss att säga "Oh, så fri den är!" Istället skulle hunden bara verka konstig. Och ändå är det just en sådan subtil indoktrinering kvinnor accepterat. Under de senaste årtiondena har de burit frihetsplakat, krävt valrättigheter och en jämlikhet de knappast ifrågasatt. Kvinnorna börjar långsamt inse att feminismens löften inte fyller ut tomrummet i våra hjärtan. Efter att ha förkastat våra farmödrars och mormödrars och deras mödrars livsstil kommer deras visdom nu tillbaka. En slags renässans är på gång bland kristna kvinnor, även om det sker långsamt i en sekulariserad kultur. Många har engagerat sig för att ta emot fler barn än det nationella genomsnittet (strax under två); de fostrar ofta sina barn i hemmet; de har en stark relation till tron och en djup längtan att göra Guds vilja före allting annat. Många har överraskande nog sagt upp sina tjänster och lämnat välbetalda anställningar som läkare, jurister, företagschefer eller universitetslärare. Dessa kristna kvinnor har funnit något mycket djupare att förlita sig på än trender och upplevelser: Guds vilja och den lyckobringande naturliga ordning han inrättat på jorden. Det kristna moderskapet bär i sitt hjärta den klara insikten att Guds vägar inte är våra vägar och att den lycka som består bara kan bli vår på hans vägar. Det är bara i Guds tankar vi kan

⁵ Ibid.

finna lyckan och varje dag, i övertygelse om försynens vishet, kämpa vidare mot ett och samma mål.

Den Katolska kyrkan har en lång kvinnlig befrielsehistoria, trots allt annat samtidskulturen vill få oss att tro. Det kan tyckas ironiskt men kristendomen har varit den mest befriande kraften för kvinnorna i hela den mänskliga historien. Den heliga skrift, så långt tillbaka som till Första Mosebok, bekräftar att männen och kvinnorna är jämlika och kompletterar varandra. Båda behövs för att på ett dunkelt, men för oss ändå fullständigt, sätt få en förståelse av Guds natur. Och trots att judendomen gjort mycket för att hedra kvinnans värdighet har månggifvet ändå betraktats som en lämplig form vilket inneburit att uppskattningen av det kvinnliga aldrig helt blommat ut. Kristi ankomst och hans sätt att förhålla sig till kvinnorna förändrade det systematiska tänkandet om kvinnor. I stället för att betraktas som en andra klassens medborgare fick kvinnorna en naturlig jämställdhetsplats med männen i heligheten och värdigheten (fastän det naturligtvis funnits individer som inte levt upp till denna verklighet och som inte heller i framtiden kommer att göra det på grund av arvsyndens). Det är lätt att dra slutsatsen att kvinnor behandlats illa i Kyrkan mot bakgrund av att bara män vigs till präster och att hela hierarkin är exklusivt manlig. Men Kyrkan har i sin vishet sagt att män och kvinnor har olika och unika gåvor och att vi ska hedra och respektera dem i stället för att låtsas som om skillnaderna inte finns. Att försöka göra kvinnor till män, om mäns verksamhet förefaller ha större värde, är inte ett sätt att respektera och ära kvinnorna.

Varför just den här boken?

Den här boken har inte svar på alla utmaningar och situationer kvinnor ställs inför i sitt moderskap. Den ger inga tips om hur man kan organisera hemmet eller hur man kan få middagen på bordet vid sextiden, men den föreslår ett nytt sätt att se situationen i

ljuset av Guds unika kallelse i vårt liv. Den söker sig till platser i vår själs innersta vi helst håller för oss själva men vill låta ett förändringens ljus ändå nå dit in. Fastän boken skrevs med mödrarna främst i tankarna är den till stor del riktad till alla kvinnor därför att varje kvinna är skapad för moderskap, vare sig kvinnan är biologisk mor eller inte. Kapitel 2 är en diskussion om den aspekten.

Kapitlen har med avsikt hållits korta för att dra ner på tiden att ta sig igenom texterna – de är ungefär lika långa som artiklar man kan läsa *online*. Få mödrar har tid att plöja igenom en tjock bok. Likna dem vid en kopp espresso för själen. (Finns det en mamma som inte måste ha kaffe?) I själva verket väljer vi mycket hellre andra lösningar som att springa i nedförsbacke och ha vinden i nacken eftersom det är så med vår mänskliga konstitution att den har sina brister. Eller så låter vi någon annan göra saker och ting åt oss: "Finns det inte något piller för det här?" Till slut leder ändå den här passiviteten till att vi tycker att saker och ting är tråkiga och att vi blir deprimerade och apatiska.

Varje kapitel slutar med några tankeväckande frågor. Meningen är att några idéer i boken kan få praktisk betydelse i livet. Man kan tala om dem i grupp eller föra egna dagboksanteckningar. Man kan göra det medan man diskar eller något annat i hushållet. Gud har gett oss alla en unik kallelse och ju mer vi förstår oss själva ju lättare blir det att höra den kallelsen.

Är det värt att göra något kommer det också att vara svårt! Anta att vi vill lära oss ett nytt språk, odla en trädgård eller satsa på karriären. Svårigheterna belönas ofta i ögonblick av tillfredsställelse eller upplevelse av något vackert. Våra barn är så dyrbara för oss att den jobbiga omvandlingen av oss själva blir värd varenda droppe blod, svett och tårar. Moderskapet är inte bara en snabbt övergående fas vi måste härda ut med tills vi "får livet tillbaka", utan en mycket djupare gåva.

Det är en gudomlig ansiktslyftning som formar oss för evigheten.

ETT

Vilka är frågorna om de yttersta tingen?

De vackraste kvinnorna jag någonsin träffat på har djupa fåror i ansiktet, en silvergrå krona på huvudet och ögon som lyser av en ädel och kärleksfull själs visdom.

Denise C. McAllister⁶

Många av oss tar livet med ett steg i taget och vill bara komma igenom dagen utan att tänka så mycket på det större sammanhanget. Det är klart att vi funderar över hur det ska bli med karriären och familjen och vad det är vi vill skaffa oss, men tar vi frågan om vad för slags kvinnor vi vill vara tänker vi mindre.

Tankar om livets slut, och vad vi de dagarna gärna vill tänka tillbaka på, brukar locka fram synen på livets viktigaste värden. Få ångrar mot slutet av livet att de inte arbetat mer, tränat mer eller ägnat mer tid åt shopping. Däremot ångrar man och beklagar sig över att inte ha prioriterat relationer som kunde ha varit starkare. Några relationer man önskat har aldrig blivit av. Den för radiojournalistiken kända föregångsgestalten Barbara Walters har nyligen bekänt att det hon nu mest av allt beklagar i livet, trots alla utmärkelser och alla kollegiala gratulationer, är att hon inte fått fler barn. Vad vi tänker om döden och vad vi vill minnas när vi är sjuttio, åttio plus, eller mer, kan ha en viss uppfriskande effekt på det vi nu ägnar oss åt. Vi måste ställa oss frågorna om de yttersta tingen. Vilken slags kvinna vill jag bli?

En god kvinna finner man inte lätt

För många år sedan träffade jag en kvinna som faktiskt kunde trollbinda mig med sin charm. Hon hette Mary och var änka i

⁶ *The Federalist*, 20 april 2015.

åttioårsåldern med vitt hår och ett ansikte fullt av rynkor. Hon tilltalades kärleksfullt Mamoo och hade kroppshydda för att fånga upp flera barnbarn på en gång i famnen. Hennes generösa hem med vackert kapell vid Chesapeake Bay var tillflyktsort för hennes egen spretiga familj, för människor som gjorde reträtter och en hoper snyltgäster som inte kunde få nog av Mamoo. Jag hörde till dem. Hon hade ett smittsamt skratt och var, trots åldern, som ett barn och hon var *så* rolig. När hon delat med sig av det som en gång varit hennes fysiska charm bubblade hon bara över av en skönhet alla ville vara i närheten av för att suga till sig. Mamoos vishet var helt klart sprungen ur hennes levnadskonst och inte i vånda över vad hon "kunde ha missat".

Det är svårt att träffa på sådana människor som Mamoo numer – kvinnor som kan dra fram det bästa hos andra, som har en känsla för vad andra behöver, som är älskvärda och varmhjärtade och som kan vara roliga och underhållande utan att vara det minsta självupptagna. Det är sådana kvinnor som alltid är djupt tacksamma för alla de välsignelser de fått ta emot.

Under den senaste tiden har jag sökt Mamoos djupare karaktär hos kvinnor i motsvarande ålder. Det är svårt att hitta en sådan. Få av dem jag mött har kommit i närheten när de uppnått så hög ålder. En kvinna beklagade sig i mässan över att de inte fanns tillräckligt många kvinnliga kommuniionsutdelare vid altaret. En annan var kroppsfixerad och försökte föryngra huden i sina rynkor. En tredje klagade över världens aktuella tillstånd och skyllde det på äktenskap mellan olika raser. Jag sa ifrån ordentligt i det här tredje fallet och fann till min bedrövelse att de här kvinnorna, trots sin ålder, inte ägde någon vishet utan hade anslutit sig till någon slags – *ism*, antingen feminism, ålderism, oåterhållsamt beröm av ungdomar, rasism eller något annat. Jag blev ledsen också när jag tänkte på att mina egna barn aldrig skulle komma i kontakt med äldre kvinnor som kunde vara ledstjärnor för dem, ge dem insikter och uppvisa en djupare mognad som de kunde se upp till och efterlikna. Men vad är det som har hänt med kvinnor som Mamoo? Varför är det så svårt att få tag på dem? Skälet är att många kvinnor i dag har övertygats om

att den personliga bekvämligheten och framgångsandan, av något skäl, placerats högre än kärleken, högre än den genomgripande kraften i att ha barn och fostra dem till att bli lyckliga, friska och heliga vuxna. Vi har en *pro-livsstilskultur* i stället för en *pro-life* kultur.

Skriften gör det klart och tydligt hur viktigt moderskapet är för en kvinnas själ. "Men hon skall bli räddad genom sitt moderskap, om hon lever ett ärbart liv i tro, kärlek och helgelse" (1 Tim 2: 15). En bibelforskare påpekar att det grekiska ordet för barnafödande som används i originalet – *teknogia* – inte bara har betydelsen att bli gravid eller att föda barnet, utan går längre än så. Det står för att som kvinna i hemmet ansvara för hela hushållet och fostra barnen.⁷ Visheten och nåden kommer inte över natten utan utvecklar sig naturligt när kvinnan får uppleva de många årstiderna i sitt liv.

Historikerna kommer efter några århundraden se 1900-talet som den tid då kvinnorna glömde vad det är att vara kvinna. I vår strävan att vara "fria", snarare än att komma till kärnan i det kvinnliga, har kvinnorna helt enkelt gjort mannens kallelse till sin. Det avspeglas i vår utbildning, vårt klädval, vårt beteende, vårt språk och många modeflugor (och om de inte är maskulina så är trenden något slags hypersexualiserad version av moderskapet). Det anses knappast anständigt, utan snarare förolämpande, att antyda att kvinnor inte skulle vara frispråkiga, ha ambitioner och vara självständiga. Allt som varit förbehållet männen är nu öppet för kvinnorna, till och med inom det militära eller brandkåren, fastän det är känt att lämplighetstester har skalats ned för att kvinnor ska klara dem. De flesta kristna samfund har ändrat sina månghundraåriga regler för att ta emot kvinnor som känner sig kallade att vara präster och inneha biskopsämbeten. När vi nu gett prov på att kvinnor kan göra nästan allt män kan göra är det mycket få som frågar sig, "Var finns egentligen kvinnans hjärta och vilken är vår kallelse? Är det helt enkelt att försöka vara som männen?"

Kvinnor har stort moraliskt stöd i starka förebilder. Det är viktigt för oss att se upp till och tävla med andra kvinnor, inte minst

⁷ André Feuillet, *Jesus and His Mother*, St Bede's Publications, 1973 (sid 207).

därför att det ligger för oss att fokusera på små detaljer och därför att vi gärna jämför oss med andra kvinnor. Det har påpekats under senare tid att kvinnor har särskild nytta av sådana förebilder när Kyrkan betonar Jungfru Marias liv som modell för den idealiska kvinnan eftersom hon förmedlar en klar bild av en helighet vi kan försöka efterlikna. Professorn i teologi vid ukrainska katolska universitetet, Catherine Tkacz, har förklarat att det inte bara är en teologisk förlust när vi överger devotionen till Vår Fru utan att det också leder till den dramatiska förvirring vi ser runt omkring oss när det gäller kvinnors roll och till och med vad det betyder att vara kvinna.⁸

Allt har kommit med

På sista tiden har vi kunnat se en intern maktkamp mellan kvinnor om hur man kan ha med sig allt i bagaget. Den i stort sett uteblivna frågan är "Vad för slags kvinna vill jag bli?" eller "Vad kan jag göra för att utveckla min karaktär och som kvinna utstråla enastående skönhet från mitt inre också efter åttio?" Debatten är så fixerad på det materiella och omedelbara i livet att frågan om den långsiktiga karaktären inte lyckas komma upp på radarn. (Bevis för hur illa grundad denna debatt är att nunnor inte ännu sagt sitt. Tänk er att de säger: "Ni tycker ni har det svårt – vi kan inte ens lämna vårt kloster! Vi kan inte ha barn! Och har ni sett våra dräkter? Samma sak. Varje dag!")

Trots allt detta är det något alldeles speciellt för den kvinna som med glädje tar emot sitt moderskap och uppdraget att fostra barnen och tjäna familjen så glatt och villigt som möjligt, vilket inte lika självklart kan uppnås genom jobb utanför hemmet (även om kvinnan också har arbete utanför hemmet). Med viss regelbundenhet under åren kommer en ny film ut som visar upp en självupptagen kvinna som genom en egendomlig ödets nyck står där som

⁸⁸⁸ Catherine Brown Tkacz, "Women and the Church in the New Millenium", *St Vladimir's Theological Quarterly* 52, 2008 (243-274).

vårdnadshavare till ett barn (som i *Raising Helen* och *No Reservations*). Intrigen i filmerna följer samma plan, nämligen att den självcentrerade kvinnan, genom vårdnadskravet, förvandlas till något hon aldrig drömt om att kunna bli. Historien är på intet sätt något nytt. Den spelas upp varje dag men kanske inte precis i sin ögonblicksskildring av Hollywoodsnitt. Det är varje mors liv. För de flesta av oss går omvandlingen mycket långsammare och går egentligen inte att gestalta i en 90-minutersfilm. Oräkneliga små skiftningar i våra vanor i ett liv där yrkesarbete går före barnen hör till den nya erfarenheten. I små doser dras en kvinna ut ur sig själv och in i en värld där omtanken om andra kommer först.

När han fortfarande var biskop införlivade påven S:t Johannes Paulus II denna nyckelfras i ett av Andra Vatikankonciliet dokument: "Människan, som är den enda varelse Gud velat skulle komma till för sin egen skull, kan inte komma till full insikt om sig själv utan att uppriktigt ge sig själv som gåva."⁹ Denna enda mening är kanske den djupaste mening som någonsin skrivits. Men vad betyder den? Livets hemlighet består i att inte ägna så mycket av vår tid på oss själva. Är det det vi gör, är vi som hunden som jagar sin egen svans och lyckan finner vi aldrig. Livets ironi är att vi aldrig finner oss själva om vi prioriterar oss själva.

De flesta kvinnor förstår det delvis men vill bara tillämpa det inom den begränsade ramen. De flesta av oss skulle väl tycka det var skönt att inte behöva vakna flera gånger om natten, klaga på olydiga barn, grubbla över tonåringar eller slippa berg av tvätt och strykning eller städning. Men ändå är det genom mängden uppgifter vi finner oss själva, om vi bara i ödmjukhet tar emot dem för våra barns och familjens bästa och om en anda av enkelt tjänande får prägla vardagen. Det var Mamoos hemlighet som kvinnor i alla tider lär sig genom vishetens, kärlekens och hoppets nåd. Moderskapet placerar en kvinna på den perfekta platsen för att kunna växa i helighet. Vare sig hon är medveten om det eller inte växer hon steg för steg i dygderna.

⁹ Jfr *Gaudium et Spes*, 24.

Kärlekens omdanande kraft

Kvinnor drar sig inte för att gå igenom oerhört mycket när de vet vad de verkligen behöver – ta bara hur gärna man plågar sig för att gå ner i vikt, snygga till magmusklerna, skaffa drömvillan, eller bli gravid och föda barn. Men att komma underfund med vad det andliga livet faktiskt fordrar, och vilken kamp man måste bestämma sig för, är svårare. Ändå är det just de ansträngningarna som har ett äkta värde av omdanande kraft. Sorgligt nog finns det många dåliga och elaka mammor. En sann nystart kräver en medveten satsning av modern själv för att hon ska kunna växa sig starkare än hon var innan hon fick tillnamnet *Mamma*.

Mamoos hemlighet, och den hemlighet varje vacker kvinna hade som sökte upp henne, var att erkänna för sig själv att ”det inte finns någon äkta barmhärtig kärlek utan avskildhet och självförnekelse. Liksom kärleken blir djupare genom prövningarna, så blir också förmågan till uppoffringar större.”¹⁰ Sådan är kärlekens kraft. Den kraften är inte bara kraften bakom förmågan att ge sig själv utan har också en annan, dold belöning att ge. Kvinnorna har ju en alldeles speciell förmåga att härda ut i svåra situationer men de kan också känna djup glädje. En mor kan genomleva både glädje och frid i sin orubbade ande och överraskas inte av upprördhet och rastlöshet mitt i lidandet.

Den gamla riten för det kristna bröllopet som användes före Andra Vatikankonciliet innehåller en sats som stöder och hjälper: ”Uppoffringar är ofta svåra och irriterande. Bara kärleken kan göra det lätt och fullkomlig kärlek kan omvandla dem till glädje. Vi är villiga att ge i den utsträckning vi har kärleken. Och när kärleken är fullkomlig är offret fullständigt.”¹¹ Alla hemligheterna med moderskapet hör hemma här. Glädjen, smärtorna, offret och kärleken växer tillsammans. Om offret går på djupet gör kärleken det också. Glädjen är än starkare.

¹⁰ Servais Pincaers, *The Sources of Christian Ethics*, 1995.

¹¹ William O. Brady, ”Rituale Romanum: Instruction on the Day of Marriage and Exhortation Before Marriage”, Santa Missa, <http://www.sanct-missa.org>.

Dr Frank Pittman menar i sin insiktsfulla bok *Man Enough* att ”pojkar som är rädda för att bli pappor inte förstår att pappskapet inte är något fullkomliga män ägnar sig åt, utan något som fullkomnar *mannen*. Barnuppfostrans slutprodukt är inte barnet utan föräldrarna.”¹² Samma sak kan verkligen sägas om varje kvinna. Föräldrskapet öppnar för den fullkomliga kärleken, offret och glädjen – allt inslaget i samma paket. De som öppnar det kommer att växa.

Till eftertanke

- 1 Vad skulle du vilja se i din personliga backspegel när du blivit 80 år gammal?
- 2 Tänk på de kvinnor du mött i livet och som du beundrar. Nämn några egenskaper som gjort dem till goda kvinnor.
- 3 Vad skulle vara det största hindret i ditt fall att praktisera dessa egenskaper i vardagen?

TVÅ

¹² Frank Pittman, *Man Enough*, New York, 1994, sid 274,

Den feminina kallelsen

Del I: Vad är speciellt för kvinnorna?

Kvinnorna måste inte imitera männen utan helt enkelt vara sig själva.

André Feuillet¹³

Min unga dotter ställde mig nyligen denna fråga: "Vad kan jag som flicka göra bättre än pojkar?" Jag medger att det inte var helt lätt att svara. När jag väl svarat, men dåligt, låg frågan kvar och ruvade hos mig. *Det finns ju så mycket att säga men varför kan jag inte ge henne ett bra svar?* undrade jag för mig själv. Det kommer sig nog av att vi inte fokuserar så mycket på vad kvinnor är speciellt begåvade för att göra.

Vi har alla hört berättelsen om bröllopet i Kana när Maria märkte att vinet tagit slut vid mottagningen och kallade på hjälp av Kristus att lösa problemet. Men vi kanske aldrig har hört berättelsen som en ikon för det kvinnliga geniet:

Maria observerar på sitt tystlåtna sätt hur allt sköts vid bröllopfesten i Kana och ser om något saknas. Innan någon lägger märke till något och innan situationen blir förvirrad, har hon redan kommit på ett motdrag. Hon vet vad som behöver göras och vilka medel som krävs. Hon ger nödvändiga instruktioner och gör allt lugnt och stilla. Hon drar inte uppmärksamheten till sig själv.¹⁴

Det är svårt att veta vad det kvinnliga geniet består av eller vad som egentligen är speciellt med den feminina själen. Så mycket tid har

¹³ Feuillet, *Jesus and His Mother*, (sid 220)

¹⁴ Edith Stein, *Woman: Collected Works*, Vol 2, 1996 (sid 51).

tillbringats under det gångna århundradet för att bana väg för kvinnorna så att de kan göra precis vad de vill, vad som än kan komma att ske, så att varje djupare diskussion om feminiteten avfärdas som passé. Utan att underskatta framstegen borde det ändå vara viktigt att ge kvinnorna själva en viss förståelse av det kvinnliga, bortsett från det objektiva kroppsliga.

I över fem tusen år har man uppställt oräkneliga listor och förklaringar till dygdena. Vi tänker på stolthet och ödmjukhet, tålmod och försiktighet, osv. Hur viktiga och användbara dessa förteckningar än kan vara tycks de alla vara behäftade med ett och samma förunderliga problem, nämligen att de skrevs med tanke på männen och inte specifikt tog hänsyn till kvinnors dygder. Denna lapsus gör det svårt att komma till själva hjärtat hos kvinnan – hennes styrka och svagheter. En stor tjänst har emellertid gjorts de kristna kvinnorna från en kanske osannolik källa, nämligen en judisk filosof. Edith Stein (1891-1942) har kallats den mest inflytelserika tyska kvinnan under hela 1900-talet. Hon var filosof under en tid när det fanns få kvinnor på området men som skrev utförligt om vad det betyder att vara kvinna. Hon konverterade senare till katolicismen och blev karmelitnunnan Sr Teresa Benedikta av Korset. Hennes liv och geni kom till ett alltför tidigt slut när hon blev martyri i Auschwitz under Andra Världskriget.

Stein förklarade att kvinnorna har både en annan kroppstyp och en annan själstyp i jämförelse med männen. Hon har citerat S:t Thomas av Aquinos grundregel, *anima forma corporis*, som betyder att själen existerar i kroppens form. Följer vi tankarna i genusfrågan under fem tusen år ser vi att det aldrig, oavsett vad dagens trender vill hävda, funnits ett genusspektrum utan alltid enbart två, manligt och kvinnligt. Vår samtidskultur har gjort misstaget att låta det bröstna bli identiteten. Många som sorgligt not lider av genusförvirring kommer att leva kvar i sina olyckliga omständigheter under lång tid framåt därför att vi medvetet blundar för de sår de måste bära. Det är nu ingen slump att vi bevittnar en genuskris när kvinnor har gjort allt de kunnat för att vara som

männen och glömt bort den egna unika och urskiljande kallelsen (samtidigt som männen glider in i en motsatt rörelse i vår riktning).

Stein säger vidare som förklaring att män och kvinnor delar en fundamental mänsklig natur men att kvinnornas kroppar, förmåga och inriktning, är annorlunda i förhållande till männen och att "en annan själstyp därför måste existera"¹⁵. Kvinnorna har en speciell kvinnlig själ som matchar deras speciellt kvinnliga kropp. Höfterna, låren, bröstet – allt i vår kropp är inriktat mot moderskap, ända till armbågarna som har en annan böjning än männens för att bilda en perfekt vagga för det lilla barnet. (För att se det, håll ut armarna rakt fram med handflatorna vända uppåt. De har en viss vinkel medan männens är raka.) Varför skulle vi behöva tro att vår själ inte formats på liknande sätt?

Det är ju sant att inte varje kvinna blir en naturlig moder men det är också sant att varje kvinna är kallad till ett andligt moderskap. Steins uppfattning var att moderskapet är svaret på varje kvinnas djupaste längtan. Det typiska för moderskapet motsvarar hennes önskan. Kvinnan ser att hennes gåvor kan bringa godhet och liv till andra. Kvinnan vill att alla omkring henne ska få del av helheten genom att hon själv upplever en kroppslig, själslig och rationell enhet. Modersinstinkten kan visserligen fläckas och ta skada av synder eller olämpliga handlingar men hos den själsligt friska kvinnan är instinkten annars vid liv och mår väl. En kvinnas "kropp och själ är mer lämpad att sköta om, vaka över, skydda och bevara, än att bekämpa och erövra."¹⁶ Kvinnorna har en naturlig böjelse för att "omfamna det som lever, de har personlighet och sin egen helhet. Att vårda, vaka över, beskydda, ge näring och främja växandet är hennes naturliga och moderliga längtan,"¹⁷ så som Stein förklarar det.

Och eftersom allas fulla utveckling är vad hon önskar se omkring sig, bemödar hon sig att "för allas bästa skapa en gemensam anda av ordning med plats för det vackra."¹⁸ Skönhet och ordning är

¹⁵ Ibid, (sid 45).

¹⁶ Ibid (sid 73).

¹⁷ Ibid (sid 45).

¹⁸ Ibid (sid 78).

väsentliga ting för kvinnor, därför att de främjar en miljö där andra kan växa i själslig mening.

Konkret kan man uppleva Steins uppfattning på ett sminkproduktsparty hemma hos någon – om ni gått på ett sådant party eller ordnat det själva, så vet ni. Att bara komma på en sådan idé är genialt. Var det kanske Mary Kay som började? (Amerikanskt hemförsäljningsföretag grundat 1963 i Dallas, USA, övers. anm.). Det bästa hos kvinnan används här för att sälja en produkt. Det finns väl ingen kvinna, som är värdinna för ett sådant party, som inte vill pusha för andra kvinnors och deras vänners företagsidéer? Förtjusningen över att lansera en ny produkt måste man dela med andra! Det här är det feminina geniets skyltfönster – här hjälper kvinnor andra kvinnor, som de tycker hemskt mycket om, med sin goodwill, sin gästfrihet och egna tillgångar. (Samma modell fungerar inte alls mellan män). Visserligen är startupföretagandet något nytt kvinnor bidragit med, men på ett eller annat sätt har kvinnor gjort så här i flera hundra år.

Montessoriskolorna är ett annat exempel på hur det feminina geniet fungerar. Maria Montessori upptäckte barnets språk genom att vara en utomordentlig lyssnerska. Hon blev en föregångare inom området *skola för barn*. Hon började med barn från fattiga familjer och tog sig an sådana barn som antogs vara för efterblivna för att lära sig något. Maria upptäckte ett sätt att lära dem något som överträffade experternas förväntningar. En del undervisningsnycklar Montessori upptäckt låg i vackert formgivet material som barnen drogs till och lärde sig värdera. Deras upptäckt i kontakten med materialet var att de hade en egen förmåga att göra något.

Kärlek utan självupppoffring finns inte. Kvinnor har stor förmåga till kärlek genom offer. Kristus satte ljuset på denna förmåga i liknelsen om änkans skärv. Den fattiga änkan gav av det hon själv behövde och inte av överflödet (Luk 21:1-4). Kvinnor kan leva bokstavligt efter Jesus och Marias exempel i varje liten vardaglig detalj. Det är *agapekärleken*. Den franske prästen fader Feuillet, som levde på nittonhundratalet, har förklarat för oss att kvinnor "blir

fullkomliga därför att de ger något av det egna livet för att andra ska få leva. Det kommer ur deras hjärta.”¹⁹

Kvinnorna förbereds på ett särskilt sätt att bli mödrar – både andligt och biologiskt. Kombinationen att vara öppen för andra och att ha en intuitiv förståelse för andra är – tillsammans med förmågan till självupppoffring – nödvändiga förutsättningar. ”I den direkta kontakten med fattiga människor och med dem som inte längre kan försörja sig, visar kvinnor upp ett medlidande som i allmänhet är betydligt mer uppfinningsrikt och effektivt än vad den maskulina världen kan prestera,” har fader Feuillet observerat.²⁰ Kvinnor uppmärksammar små saker som kan göra stor skillnad när andra måste lida. Deras empati kan uttrycka sig i ett varmt leende, tid att lyssna eller lite lagad mat. En sådan medkänsla bygger upp och ger stöd för dem som har det kämpigt. Men det löser inte de större problemen.

En kvinnas resonerande förnuft och intellektuella liv har också en annan inre form. Kvinnors tankar tar i allmänhet hänsyn mer till helheten, även om de skickligt behärskar olika färdigheter och metoder. En kvinnas mentala förmåga bygger inte lika mycket på det begreppsliga och analytiska som på intuitionen och känslan för det konkreta.²¹ Steins argument är att även om en kvinna har befattning som filosof, ingenjör, eller raketvetenskapsman kommer hon ändå fokusera på den större bilden på ett sätt män inte gör. I allmänhet är hon mer intresserad av hur villkoren på dessa områden kan förbättra människors eller komuniteters vardagsliv, än av de bakomliggande vetenskapliga koncepten och av att diskutera dem.

För många år sedan lyssnade jag på en debatt under ett filosofiseminarium mellan fem män och en ordenssystem. Jag har glömt ämnet men debatten gjorde stort intryck på mig. Det som etsat sig fast i minnet är meningsutbytet som utspelades mellan männen som försökte vinna intellektuella poäng med sina välformulerade repliker. Ordenssystemen å sin sida inriktade sig på att få grepp om själva kärnan i frågan, diagnosticera den och sedan behandla den.

¹⁹ Feuillet, *Jesus and His Mother*, (sid 241)

²⁰ Ibid (sid 220)

²¹ Stein, *Woman*, 45

Hon ville se till helhetsbilden. Männen försökte däremot argumentera sig genom hela frågan och lösa problemen genom att bemöta sina motståndare med motbevis. Jag håller med om att varje metod har sina förtjänster men för mig var det mer fascinerande att se hur män och kvinnor närmar sig ett visst problem på olika sätt ur olika synvinklar.

Maria, inte Marta

Det mest intressanta i kvinnans natur är kanske betydelsen *inre karaktär*. Fader Feuillet säger att "kvinnans mysterium framför allt är ett inre mysterium; hennes mysterium är delaktigt i den gudomliga Andens inre mysterium."²² Det livsdjup som behövs för att finna "det levande vattnet" kan förfogas över av en kvinna med inre liv. Det kan aldrig ersättas av, eller uppvägas av, en stor mängd nyttiga göromål. Marta förstod allt detta när Jesus påpekade för henne att Maria hade valt den bättre delen när hon stannade kvar i hans närvaro.

I Skriften finns ett märkligare ställe om kvinnor som är svårt att begripa: "Därför måste kvinnan på huvudet bära ett tecken på sin rätt för änglarnas skull" (1 Kor 11:10). Det skulle enligt de flesta översättare tolkas som att ett täckande av huvudet hörde till den tidens seder och att vi inte behöver bry oss om det i dag. Andra rekommenderar att kvinnans huvud är täckt som tecken på underkastelse under den äkta maken. En annan författare vill stå för ett mycket annorlunda och mer krävande argument, särskilt om man tittar närmare på originalöversättningen (som vi inte gör): Kvinnan bär slöja därför att kvinnan har en inre av Gud given förmåga att leva nära Gud, höra hans röst och förmedla hans ord till andra (ingen ifrågasätter väl vår förmåga att sprida ordet?). Slöjan är ett tecken på hennes relation till Gud, vilken i enlighet med den feminina naturen ska ses som fördold, stillsam, förtrolig och öppen för att lära av Herrens vishet. En kvinnas andliga funktion "är, som Jungfruns egen,

²² Feuillet, *Jesus and His Mother*, (sid 198)

upphöjd men fördold, och har en likhet med hur barnet i det fördolda bildas i moderns sköte.”²³

Kvinnor har en stark känsla av sin inre karaktär därför att det är i den Gud talar mest direkt till dem. En kvinna, förklarar Edith Stein, har förmåga att ”samla sina krafter i tystnad.”²⁴ Hennes styrka kommer från den djupa beröringen med Guds levande vatten. Liksom Maria Magdalena kan vår fallna kvinnliga natur återupprättas till sin renhet med fullständig överlåtelse till Gud. ”När vi med förtroende anförtror det gudomliga hjärtat alla våra jordiska bekymmer, befrias vi från dem. Sedan är vår själ fri att delta i det gudomliga livet.”²⁵ Som han lovade kvinnan vid brunnen, kommer Kristus till oss på ett speciellt sätt i levande vatten som ger näring åt vår själ.

Det hindrar nu inte sekulära feminister att vädja till kvinnorna att agera som Marta och läxa upp dem av oss som vågar luta åt Marias dygder. Och ändå – hur många av oss törstar inte efter att höra Guds röst? Vi vill ju veta vad Han vill med vårt liv! Om vi bara fick en liten vink, eller en ljusglimt, för att fatta att Han inte bara är universums Skapare som talar till *mig*, utan att Han också har en verklig plan för mitt liv och att jag är utsänd av Honom!

Kvinnor som arbetar utanför hemmet

I sina skrifter om kvinnorna hade Stein mycket att säga om kvinnors arbete utanför hemmet. Vid den här tiden stod hennes eget efterkrigstyskland inför stora ekonomiska svårigheter och många kvinnor var tvungna att ta avlönat arbete för sin överlevnad. Hon menar naturligtvis att kvinnor kan gå in i vilket yrke som helst men, med tanke på den kvinnliga begåvningen, kan det finnas yrken där kvinnor passar bättre och är lämpligare. Det kvinnor för med sig av färdigheter och överblick till arbetet är många gånger annorlunda än det män bidrar med. Skälet är den kvinnliga naturen. Stein såg det positiva i det hon kallade ett gediget och målinriktat arbete. Det kunde vara arbete som krävde yrkesutbildning men också ett enkelt

²³ Ibid, (sid 240-241)

²⁴ Stein, *Woman* (sid 101)

²⁵ Ibid (sid 56)

arbete som servitris. Hennes erfarenheter sa henne att hårt arbete var ett "naturligt botemedel till typiskt kvinnliga brister."²⁶ Arbete fordrar av kvinnorna att de kommer ur sin självupptagenhet och sina ytliga intressen, samtidigt som det erbjuder utbildning i lydnad "därför att det kräver underkastelse under objektiva lagar."²⁷

Stein har full förståelse för den svåra samordningen mellan familjearbetet och heltidsarbetet utanför hemmet. "Här uppstår det allvarliga problemet med den dubbla kallelsen: faran är att hennes arbete utanför hemmet tar över och att det till slut inte går ihop längre att vara hemmets själ och hjärta, vilket alltid måste vara hennes väsentliga förpliktelse."²⁸ I vår kultur kan en bra balans vara svår att uppnå eftersom vi gärna identifierar oss med vad vi gör och inte lika gärna med vad vi är, som de personer Gud har skapat oss att vara.

Den Helige Ande är oändligt kreativ och nydanande. Han arbetar med olika personligheter för familjens bästa utan särskilda hänsyn till förutsättningarna. Familjen kan vara den ensamstående mamman efter makens död eller pappan som stannar hemma med barnen när kvinnan har större inkomst att bidra med och båda fattat beslutet gemensamt. Det finns hur många exempel som helst på helgon som levt ovanliga och otraditionella liv men stöpts i stor helighet. Sociologen W. Bradford Wilcox har i sin forskning kring kvinnor i vår tid funnit att de som betecknats som lyckligast är de mödrar som stannar hemma men som också har något slags deltidsjobb utanför hemmet.²⁹ Det är en intressant mix av gammalt och nytt men också överraskande, om man tänker på de starka feministiska rösterna som bedömer tiden hemma med barnen som "bortkastad".

Stein klargör att autentisk kvinnlig lycka, särskilt om vi helt bortser från det trendiga i vår tid, hänger på föreningen med Gud. "Vare sig hon är en moder i hemmet eller har befattning i det offentliga livets rampljus, eller lever bakom tysta klostermurar, måste

²⁶ Ibid (sid 56)

²⁷ Ibid (sid 48)

²⁸ Ibid (sid 109)

²⁹ W. Bradford Wilcox, "Moms Who Cut Back at Work Are Happier", *Atlantic*, 18 december 2013.

hon vara Herrens tjänarinna överallt.”³⁰ Att vara Hans tjänarinna innebär, enkelt uttryckt, att söka hans vilja för det som är vårt liv i stort och smått samtidigt som vi får växa i kärleken och i de frivilliga uppoffringarna för andra med hjälp av våra egna talenter.

Till eftertanke

- 1 Hur skulle du beskriva den kvinnliga kallelsen?
- 2 Vilka exempel kommer du på i ditt eget liv, eller i komuniteten, på erfarenheter som förkroppsligar den kvinnliga kallelsen?
- 3 Vilka sidor av den kvinnliga kallelsen tycker du är de mest tilltalande?

³⁰ Stein, *Woman*, 54

TRE

Den feminina kallelsen Del II: Bron mellan himmel och jord

Ett uns av moder är värt ett kilo av präster

Spanskt ordspråk

När jag gick på högskolan gjorde en manlig vän mig en mycket stor tjänst fast jag just då inte uppskattade den. Han visade mig konkret hur jag agerade på ett sätt som för män var riktigt tokigt. Efter alla år jag lärt mig att tävla med männen i alla sammanhang gick det aldrig

upp för mig att det kunde finnas ett feminint-kvinnligt sätt att agera. Hans insikter fick mig först att resa borsten sedan började de sjunka in.

Många år senare fick jag en bok i min hand som hette *Fascinating Womanhood*.³¹ Jag hade aldrig sett eller läst något liknande – den sa *raka motsatsen* till allt jag fått lära mig som kvinna. Den lilla boken från 1960-talet som sålts i över två miljoner exemplar uttalade mycket grundläggande krav på att 1) kvinnorna måste respektera sina män och deras auktoritet som hushållets överhuvud och 2) att männen behöver beundran från sina fruar för att känna sitt eget värde. Om ordningen kullkastats frigör sig männen från sina äktenskap på det ena eller andra sättet, som om de förlorat vind i seglen. Jag blev än mer förbryllad och fångad av boken när jag kunnat iaktta att ett äktenskap räddats just genom att hustrun använde sig av det rådet. Är det inte lite för mycket brygga in i vår egen tid? Håll ut bara!

Bryggan

Ett av påvens namn är *'pontiff'*, som kommer från ordet *pontifex* eller *'brobyggare'* – påven är länken, eller bryggan, mellan Gud och Kyrkan. På samma sätt är mödrarna kallade att vara bryggor som länkar ihop familjerna med Gud. I sitt *ja* till Gud att föda Jesus är Maria den feminina bryggan genom vilken människan har länkats tillbaka till Gud. Det Eva förstört har Maria återställt. Gamla Testamentet är fullt av berättelser om heroiska kvinnor som Esther och Rut, men med Marias *ja* (hennes *fiat*) har kvinnorna fått en mer specifik roll. De betydelsefulla händelserna knutna till Kristus blev först kända för kvinnor. Det var till exempel Elisabeth som förkunnade Guds inkarnation genom Johannes som sparkade till i hennes sköte, och det var Maria Magdalena som först mötte Kristus efter hans uppståndelse. Dessa kvinnor gavs stora insikter som de bar i hjärtat i väntan på att den goda nyheten skulle förkunnas av andra.

³¹ Helen Andelin, *Fascinating Womanhood*, New York, 1990.

Genom århundradena har mönstret heliga, insiktsfulla kvinnor som med tålamod inväntat handlingskraftiga män, upprepats gång på gång. S:ta Katarina av Siena övertygade till exempel påven Gregorius XI att lämna Avignon i Frankrike och återvända till Italien. S:ta Bernadette berättade exempelvis för sin biskop att damen vid källan var den Obefläckade Avlelsen och S:ta Thérèse bad sin biskop att få inträda i Karmel innan hon uppnått den ålder som krävdes. Det betyder inte att trons insikter alltid kommer genom kvinnor, men det betonar en väg Gud ofta väljer för sina syften.

Det går inte att komma ifrån att det faller en mörk skugga över mäns och kvinnors roller med kvinnan som tar emot budskapet och med mannen som utför gärningen. Vi har sett det hos Adam och Eva. Satan förvrider den gudomliga ordningen och närmar sig först Eva och övertalar henne att äta av den förbjudna frukten. Adam samtycker passivt och går med henne. Nya Testamentet vittnar om samma sorgliga öde för den manliga auktoriteten som förloras när Herodes låter sig övertalas av Herodias i det att hon begär Johannes Döparens huvud på ett fat. Något av Evas karaktär kommer tillbaka i Herodias. Hon ber sin man om något genom manipulation och han ser sig snärjd och känner sig tvingad att servera henne S:t Johannes huvud på grund av sin feghet. Han kunde i stället ha låtit Marias röst ljuda inom sig, hon som vid bröllopfesten i Kana sa: "Gör det han säger till er!" Herodias är en anti-Maria: "Gör precis det som *jag* säger er" (fast hon kanske inte säger precis de orden).

Evas fingeravtryck sitter överallt i vår kultur. Kvinnor övertar männens aktiva roll om och om igen i familjerna. De fattar auktoritativa beslut utan dem, eller genom att gå emot dem. Männens resignerar passivt och aktar sig för att ta upp en viljornas kamp. I det här fallet är Eva knappast en brygga mellan himmel och jord. Snarare är hon en brygga mellan jord och helvete.

En tydlig väg för familjerna att vandra på bron mellan jord och himmel finns beskriven i Efesierbrevets femte kapitel. Det kanske inte är så förvånande att det här stycket har blivit så kontroversiellt att en del församlingar tagit fram ett alternativ för att slippa läsa de omtvistade delarna.

Ni kvinnor, foga er era män som efter Herren. Ty en man är sin hustrus huvud liksom Kristus är Kyrkans huvud – han som också är frälsare för denna sin kropp. Och liksom Kyrkan underordnar sig Kristus, så skall också kvinnorna i allt underordna sig sina män (Efesierbrevet 5:22-24).

Svårsmält för moderna öron, säkert, men visst stämmer det perfekt med Marias exempel och varje helig kvinnas exempel i alla tider som känner till den dolda dörren som leder familjen till himlen.

Vad som vanligen bortses från är emellertid den sats som föregår vårt citat: ”Underordna er varandra i vörndnad för Kristus” (Efesierbrevet 5:21) och sedan, ”Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat Kyrkan och utlämnat sig själv för den” (Efesierbrevet 5:25). Vi vet alla hur mycket Kristus har älskat Kyrkan – det var på korset han offrade sitt liv. Våra män har egentligen en mycket svårare uppgift bara vi först förstår vad stycket faktiskt säger. Det fortsätter:

På samma sätt är också mannen skyldig att älska sin hustru som sin egen kropp. Den som älskar sin hustru älskar sig själv, ty ingen har någonsin avskytt sin egen kropp, utan man ger den näring och sköter om den så som Kristus gör med Kyrkan – vi är ju delarna som bildar hans kropp. (Efesierbrevet 5:21)

Det är det ömsesidiga underordnandet som skapar harmonin, heligheten och fruktsamheten i ett pars inbördes förhållande och skapar *ikonen* – en sann bild – av Treenigheten som är Fadern, Sonen, och den Helige Ande som är en tredje person skapad av den ömsesidiga kärleken mellan Fadern och Sonen. På liknande sätt förhåller det sig med mannen och hustrun och den tredje personen som skapas i deras ömsesidiga kärlek. Barnet!

Jag ger dig mitt fulla stöd

Vi har alla hört den gamla frasen ”Bakom varje stor man måste det finnas en stor kvinna.” Men jag tror att motsatsen också är sann. Kvinnorna behöver stöd från männen lika mycket som männen behöver kvinnorna, även om sekulariserade kvinnor kanske har något annat att säga oss. Kvinnor har faktiskt klarat sig väl utan män att döma av en överväldigande mängd exempel. Men fram till nyare tid handlade det inte så mycket om en frivilligt vald väg att gå, utan snarare som resultatet av någon slags olyckshändelse. Vårt välstånd har gett oss intrycket att det skulle vara lätt hänt men också det är en historisk anomali.

Numer anser många att det är alldeles för gammalmodigt att en far i början av vigseln går med sin dotter i mittgången fram mot altaret för att där överlämna henne till den blivande maken. Den delen av riten betonar något viktigt i kvinnans hjärta. En kvinnas själ mognar och kan lyfta sig, eller i sanning älska andra på sitt eget unika sätt, när medvetenheten om att hon är älskad, först av sin far och sedan av sin man, verkligen når en stark upplevelsegrad. Den kärleksfulla föreningen hon har med dessa män, där den ena föregår den andra (i nöd och lust), är mycket viktig för hennes egen förmåga till kärlek. Barnläkaren Meg Meeker uttrycker mycket klart i sin bok *Strong Fathers, Strong Daughters*,³² vilket inflytande en far har i sin dotters liv, på ont och gott. Av sådana skäl kämpar många kvinnor med ett ”sår av fadern”. De kan då förbli osäkra på sig själva på många påtagliga sätt och väljer ofta en man som avspeglar fadersbilden, menar Meeker.

Tanken på att kunna överlämna sig själv till en stödjande kärleksfull fader finns naturligtvis också i det andliga moderskapet. Dessa kvinnor som viger sig åt att ge sina liv som brud till Kristus – som ordenssyster, nunna i klausur eller gudsvigd jungfru – förverkligar ett fullständigt överlåtande av sig själva till Gud. Jag menar inte att en gift kvinna inte överlåter sig till Gud – det måste

³² Meg Meeker, *Strong Fathers, Strong Daughters*, New York, 2007.

hon ju alltid göra – men hennes förening med sin man är den särskilda färdväg Gud visar henne som tecken på sin kärlek, samtidigt som han ger henne en plattform att ge sig själv i kärlek och omsorg till andra omkring henne. Kvinnor behöver känna att en man stöder henne, antingen en far eller en äkta man, eller, som i fallet med ordenslivet, genom personerna i Treenigheten.

Vi ser denna modell i förhållandet mellan Kyrkan och hennes hierarki – påven, biskoparna och prästerna. Kyrkan framställs som en kvinna – en moder – medan männen har en faderlig roll som utövas i Kristi ställe. Tillsammans tecknar de, liksom det gifta paret, en vacker ikon av Gud.

Inom relationen till en man får kvinnans kropp och själ liknande uppgifter. Fysiskt blir hon havande och ett barn är undangömt hos henne fram till födseln. Detsamma är också sant om en kvinnas själ. Gud planterar rikedomar i hennes hjärta och gör så att de växter och blir starkare och sedan, när tiden till slut är mogen, bär hon frukt. Det är något man återkommande hör kvinnor tala om. Det visar sig att de också själva tagit viktiga initiativ som skapar liv. Joanna Gaines är en kvinna som förklarar hur hon tvingades släppa ett viktigt projekt men att Gud i en bön sa till henne att han skulle ge henne en större plattform. Hon var då mor till fyra barn och arbetade som inredningsdesigner på ett känt teveprogram. Trots att hon inte förstod vad det skulle innebära, litade hon på svaret i bönen och är nu chef för ett av de populäraste hemma-hos programmen i TV. Först sås idén, sedan kommer verkligheten! Samtidigt har Joanna allt stöd av sin man Chip, som inte har samma insikter som hon, men som hjälper henne med hennes visioner när hon väl förklarar för honom vad de går ut på. Under hela processen är Joanna tydlig med att hon högaktar och respekterar sin man.

Enkelt talat planterar Gud först rikedomar i våra själar, andligen genom bönen. Kvinnor får ansvar för dessa rikedomar. De skall ge näring, föda och sedan till sist ha inflytande över dem, vilka rikedomar det än rör sig om. De har en relation till det som är förborgat. Till slut övergår det i handling när den rätta tiden infunnit sig. I årtionden gav Moder Teresa näring åt sin kallelse som långt

senare skulle visa sig som den världsomfattande gemenskapen Barmhärtighetens missionärer.

Se, här går vägen till himlen!

Under många år efter att jag gift mig var det vanligtvis jag som föreslog rosenkransen eller att gå till mässan varje dag, inte min man. Det slog mig då att också den sidan av vårt liv hörde till kvinnans kallelse. Hon är en person som överför tron. Mannen spelar en annan roll. Hon sätter de första fröna. Det är säkert därför hon är så mottaglig för Guds nåd i de frön Han planterar i hennes själ. Sedan är det lätt för henne att sprida dem till andra.

Påven Franciskus har tagit upp kvinnornas speciella roll som ett återkommande tema i homilier och audienser. Det har varit påminnelser om kvinnornas huvudsakliga plikt att ledsaga sina barn på helighetens väg. Kärnan i kvinnans geni kommer oss återigen till mötes. Hon öppnar sig ju för Guds nåd och vet hur hon sedan ska föra den nåden vidare till andra. Det är kvinnorna som först förmedlar gudomlig kärlek till sina barns själar: ”Det är den väg Jesus valt. Han ville ha en moder och det förklarar att trons gåva kommer till oss genom kvinnorna, precis så som Jesus kom till oss genom Maria.”³³ Påven förklarar ytterligare:

Mödrarna förmedlar också ofta den djupast betydelsen i hur religion praktiseras. Trons värde är inskrivet i en mänsklig varelses liv i de första bönerna, i de första tecknen på inre samling som barnet lär sig. Det är ett budskap som troende mödrar har förmågan att överföra utan förklaringar. Sådana kommer senare, men trons frön hör till dessa första, så dyrbara ögonblick. ³⁴

³³ Påvens morgonhomilia, 26 januari 2015.

³⁴ Generalaudiensen 7 januari 2015.

Jag känner till en man från Ukraina som växte upp under den hårda och brutala kommunistregimen. Hans mormor lät i hemlighet döpa honom som liten och undervisade honom hemma hos sig i den kristna tron, utan att ens föräldrarna visste om det. Idag är han präst. Mormodern riskerade sitt liv för att föra tron vidare till honom, men utan de modets och tillförsiktens gåvor hon själv tagit emot, hade hans tro kanske aldrig kunnat slå ut i blom.

Men tron kan inte föras vidare om man inte har den. Vi kan inte ge något vi inte har. Vi måste, som de kloka jungfrurna som i liknelsen (jfr Matteus 25:1-13) väntade på brudgummen, hålla våra lampor fyllda med olja. Vi behöver vara öppna för den nåd Gud och Vår Fru vill skänka våra själar – och sedan dela den med andra. Utan att vara mottagliga för Guds nåd, bär vi ingen frukt.

Mysteriet kvinnorna

Kvinnorna är något av ett mysterium. Sedan urminnes tider har ämnet fascinerat. De otaliga porträtten av sköna kvinnor i alla tider tycks kunna fånga ett kontemplativt drag i den kvinnliga själen. Ja, tänk bara på *Mona Lisas* leende! Men de män är lätt räknade som i sina kärleksdikter kunnat skriva något i stilen, "Jag älskar henne för hennes tjatighet! Titta på hennes byxdress!!! Och vilken lön hon håvar in med sina styrelserumsbeslut!" Istället vänder de ut och in på sitt språk för att precisera det täcka könets mer gäckande kvaliteter. För att komma till kritan är det hennes godhet och förmåga att överlämna sig åt andra, leendet och vänligheten – allt det som emanerar från hennes själ – som tjuvar och lockar.

Ser vi på poesin och musiken blir det uppenbart hur stor mäns uppskattning av kvinnan är. Att kvinnor besitter en gåtfull ömhet och ett själsligt djup kan utläsas i många versrader och i åtskilliga sångtexter. Det har alltid berört mannens hjärta. 1970-talets folkmusikguru James Taylor visade till och med hur svårt det var för männen att närmare förklara vad som egentligen berörde dem så

mycket hos den kvinna de älskade. Och fastän Taylor antagligen skulle se sig själv som supporter för vår tids moderna kvinna har han, och alla andra poeter och låtskrivare, hela tiden beskrivit kvinnan i termer som är både djupare, vackrare och mer övertygande än den bild kvinnorna själva velat ge oss om kraften och skönheten i sina själar.

Kvinnorna skapades för att charma och hänföra – meningen var att världen skulle förstå att deras skönhet, och de stora dåd de ofta framkallar, pekar mot något bortom dem själva. För männens del är det framför allt tänkt som en brygga att gärna vandra över för att förenas både med det sköna i sig självt och med gudomliga konstnären bakom, än att bara finnas där som en hänförande utsikt. Den sekulariserade kulturen har förminskat det som är förtjusande i det kvinnliga till att bara röra sig kring det sexuella. Ändå ligger den sanna hemligheten hos kvinnan i den kraft hennes själ förkroppsligar. Den kraften finns i hennes intuition och varma omtanke och till och med i ett logiskt tänkande som bara hennes hjärta förstår.

Det kan ibland vara svårt för oss kvinnor att förstå varför Gud har skapat oss så som han ville att det faktiskt skulle ske, eller varför vår uppfattning om oss själva i dag är så bakvänd. Vad betyder det att vara kvinna egentligen? Den bibliskt skolade fader Feuillet förklarar:

Om Adam, kommen ur Skaparens hand, genom instinkt införlivas med Eva så är det därför att han i henne upptäcker den fullbordade bilden av Gud som är han själv – hon är, sagt med ett ord, det tydliga tecknet på den kärlek Skaparen haft för honom. Genom att visa Adam bilden av honom själv i en spegel, vänder Eva Adam mot Gud; det är hennes roll att först vända Adam mot Gud och sedan mot henne själv.³⁵

³⁵ Feuillet, *Jesus and His Mother*, sid 196

När kvinnorna får vara kvinnor och männen män, och båda könen förstår sitt ömsesidiga underordnande under Kristus och under varandra, är kvinnorna som friast, lyckligast och mest fullkomnade. Skälet till detta är att mannen och kvinnan mer blir vad de redan är, nämligen Guds avbilder. De upptäcker det när de avstår från sig själva och vänder sig mot Gud.³⁶

Till eftertanke

- 1 På vilka olika sätt är du bryggan mellan himmel och jord för din familj?
- 2 Finns det områden i dina relationer som du kan förbättra och så hjälpa andra att lära känna Gud?
- 3 Kan du tänka dig andra exempel från historien, litteraturen, eller din egen erfarenhet som skulle uppenbara kvinnornas förmåga att vara brobyggare?

³⁶ Ibid

FYRA

Hur kan dygderna vara karaktärsfostrande?

Virtues 101

<https://virtues101.com/2017/11/08/virtues-101-character-education-made-easy/>

Källan till lycka

*Allt i denna värld är vanskligt. Hälsan, de jordiska tillgångarna,
kraften och begåvningen är osäkra ting.
Bara dygden är inte utsatt för ödets skiftningar*

- Charles Carroll av Carrollton,
- som undertecknat den amerikansk självständighetsförklaringen efter sin sons död.³⁷

Jag har alltid älskat arkeologi, åtminstone i tankarna. Att bara få fantisera ihop att jag hittat en skatt från förfluten tid, att få torka av dammet och rengöra den och sedan visa upp den som historiskt material för hela världen, har alltid fascinerat mig. Jag har dock aldrig drömt om att den kärleken skulle komma in i mitt liv som filosof. Det har tagit mig femton år att doktorera i filosofi. Jag har haft gott om tid att traggla mig igenom tjocka luntor med tråkiga texter, men det

³⁷ Lewis Alexander Leonard, *Life of Charles of Carrollton* (Charleston, SC: BiblioLife, 2014)

var just bland allt detta bokliga jag grävde fram en gammal skatt av oskattbart värde. Jag upptäckte nämligen de gamla grekernas och de medeltida filosofernas väl bevarade hemlighet, *dygderna*. Långt ifrån att vara en torr och intetsägande återgång till den viktorsianska eran är dygderna en nyckel till lyckan. Låt mig få damma av de gamla dygderna lite grann och visa vad jag menar.

De som närmare studerat dygderna har skrivit en lång och lysande historia. Så långt tillbaka som till Antikens Grekland har dygderna betraktats som viktiga förutsättningar för att vara lyckliga människor. De kristna filosoferna använde sig av dessa betydelsefulla verktyg och döpte så att säga in dem i ljuset av Kristi undervisning. I ett och ett halvt årtusende gjorde Kyrkan reklam för dygderna som den stora och säkra vägen till lycka och helighet. Katolska kyrkan använder dem också idag som mått för att avgöra om en person i sitt liv varit värdig en kanonisering och för att ge honom eller henne titeln *helgon*. Tyvärr har sedan dess dygderna slängts åtsidan som ointressanta. Anledning? Svaret är att vi har sett ett större paradigmskifte inom filosofin, teologin och kulturen. De nya moralkoderna har blivit variationer av det som känts som plikter under 1700-talet och 1800-talet och som sedan följts av 1900-talets trendiga rättighetsbegrepp. Även om man nu kan se en slags renässans för dygderna bland universitetsfolk, kommer det att ta tid för dem att nå de vanliga katolikerna i kyrkbänken och där återfå någon grad av sin potential i praktiskt liv.³⁸

Vilka är dygderna?

Den korta listan dygder är inte lockande – saktmodet, försiktigheten, sparsamheten. Listan låter mer som en roman av Jane Austen än ett recept för lycka. Det är lika bra att vi omedelbart bortser från alla förutfattade idéer vi har om begrepp som påminner om gångna

³⁸ För en historisk bakgrund, se Servais Pinckaers, *The Sources of Christian Ethics*.

tiders "panelhonor" (unga flickor som sällan blev uppbyggda till dans, övers. anm.) och "fattiga riddare" (också en enkel barnvänlig rätt med bröd och mjölk, övers. anm.). Missförstådda, stereotypa idéer av den sorten har väldigt lite med verklighetens dygder att göra. De riktiga dygderna däremot spelar roll i det vi alla kallar verkligheten!

I huvudsak är dygderna verktyg givna av Gud för att hjälpa oss att finna lycka. Inte en lycka som definieras som de mest njutningsbara och finaste upplevelserna, eller av frånvaron av lidande. Det är hedonism. Dygderna är frid och glädje i livet också när vi går igenom lidande. Det är ett slags adelsmärke vi bär med oss som man inte kan ta miste på.

Definitionen av dygd är kort sagt en inre potential hos en person som genom att ofta användas blir en vana som frigör honom eller henne till att göra det som är gott, sant och vackert, och som därigenom tar fram det bästa i hans eller hennes karaktär. Låt mig försöka bena ut det.

Det första som ska sägas om en dygd är att den är *en inre potential inom en person*. När en kvinna är på gymmet och lyfter vikterna tänker hon inte "nu hoppas jag verkligen få till överarmsmuskler." Om hennes kropp inte är skadad vet hon att hon redan har biceps, överarmsmuskler. De kanske är små och kanske det värker lite i dem om hon ansträngt dem för länge och för mycket. Men det bekräftar bara att hon har biceps, även om de inte är stora. Dygderna är personlighetens och karaktärens muskler. Vi vet till exempel att vi har tålamod. Kanske inte så stort och det sticker till i det när vi tvingas använda det. Vi vet alltså att tålamodet finns där och att vi tar till det när det verkligen behövs. Alla dygder är som muskler. Används de inte, slappnar de. Spänner vi dem gör det lite ont i början, men snart blir de starkare och smidigare.

Hälsomässigt kan själen inte förbättras passivt, på samma sätt som kroppen inte heller gör det passivt. Ingen håller sig i form som soffliggare. Ingen vinner heller goda dygder utan ansträngning. Den idrottare som utan träning hoppas delta i Olympiska spelen ett kommande år, finns inte. Det förstår vi direkt att en sådan idrottare aldrig kommer upp på en prispall och får ta emot medalj. Det kan

bara inte hända. Samma sak med helgonen. ”Jag vill komma till himlen utan att jobba på det”, är ett lika motsägelsefullt uttalande som vår late olympiers påstående.

Om vi ägde alla dygder skulle moderskapet klaras av lika lätt som att knäppa med fingrarna. Under kampen pekar smärtorna på svagheterna och talar om vilka dygder vi behöver arbeta med. Det är ett helt nytt sätt att se på smärtor. I stället för att bara skratta oss ur frustrationerna och svårigheterna och mumsa i oss chokladbitar (inget missförstånd nu: jag gillar båda!), upptäcker vi att något djupare är på gång. USA:s marinsoldater har en slogan: ”Smärtan är svagheten på väg ut ur kroppen”. Den smärta vi upplever i strävandet efter dygd kommer av lasternas väg ut ur personlighet och karaktär.

Ofta hör man folk säga att de inte har tålamod med fler barn. Så är det bara! Men egentligen har vi tålamod, på samma sätt som vi har biceps, men det behöver bara förstärkas. Har vi lidit skada på något sätt vi inte råder över, är det naturligtvis en helt annan sak! Det är därför moderskapet är så svårt för så många av oss – helt enkelt därför att det anstränger en muskulatur vi inte är vana att anstränga. Saknar vi musklernas flexibilitet blir det svårt! Hur många av oss har förresten inte växt upp med småsyskon eller små barn vi måste hålla ögonen på? Har vi fått betalt för att sitta barnvakt har det ändå inte handlat om väldigt många timmar med småbarn. Däremot har många av oss växt upp i hem med ett eller två barn och när vi sedan kommit längre i utbildning och yrke har vi totalt sett inte haft så stora sociala krav på oss att uppmärksamma andras behov, och kanske än mindre små barns behov. Sammanfattningsvis är det antagligen så att vissa kvinnor passar bättre att vara mammor tack vare temperamentet, men det betyder inte att det inte går att lära sig att vara en bra mamma och lära sig de knep som krävs.

Många tror att de har en bestämd karaktär som inte kan ändras. ”Sådan är jag bara!” Även om särdrag i personligheten är synbara redan från födseln, finns det ingenting som säger att den moraliska karaktären är given från början. Det kan däremot *kännas* så

därför att våra dygder är svagt utvecklade, eller därför att vi helt enkelt är bekväma med våra olika dåligheter.³⁹

Det andra som kan sägas om en dygd är att den blir *en vana när den praktiseras upprepade gånger*. Vår karaktär bevarar dygden i *ett minne*, precis som en tennisspelares reflexer bevaras i *ett muskelminne*. Tennisspelaren behöver inte *tänka* framme vid nätet för att returnera en snabb volley. En dygd är också en reaktion – den kommer tillbaka som ett resultat av att ha upprepats i olika livssituationer som ställt oss inför någon form av beslut. En dygd kan både växa och, tvärtom, försvagas. Det hela beror på användningsgraden. Men det är först när den kommer till användning *utan reflektion* som den blivit en verklig själslig vana.

Det tredje som kan sägas om en dygd är att den är en vana som verkar *befriande*. Ingen kollar in en idrottsstjärna och säger ”Wow, den där killen kan verkligen spela basketball, men jag slår vad om att han lätt tröttnar på spelreglerna”. Skulle det inte vara bättre om det inte fanns några regler för den här sporten? Någon skulle kanske vara en ännu bättre basketspelare om det inte fanns regler att följa? Skulle Serena Williams vara en bättre tennisspelare om det inte fanns ett nät mitt i banan. Självklart inte – det är reglerna, alltså sportens struktur, som ger stjärnorna parametrar de måste hålla sig till.

På ett liknande sätt har Gud gett oss grundregler som de tio budorden och Kyrkans rika undervisning. Vi leds till vår egen lycka och växer i goda vanor så att vi kan arbeta kreativt innanför de yttre gränserna. Men det vi har blivit skickliga på, som basket till exempel, fungerar inte på annat håll där spelreglerna inte gäller. Det är tack vare reglerna som skicklighet och kunnande i karaktären till slut kommer i dagen. Helgonen är människor som levt med heroiska dygder. De har så att säga lärt sig att spela och kontrollera matchen enligt reglerna. Helgonet agerar i livet som musikern som kan sitt instrument. När helgonen lärt sig att behärska instrumenten kan de komponera alla sorters musik på ett nytt och ofta överraskande sätt. Ta bara Bach eller Mozart. För dem som känner till deras musik är det

³⁹ Se Art and Laraine Bennet, *The Temperament God Gave You*, 2005.

lätt att känna igen dem eftersom de har sina kännemärken som tonsättare. Det är samma sak med helgonen – man känner igen dem i deras speciella livsstil och karaktär. Ibland kan vi också tala om någon som har en viss franciskansk karaktär eller om en dominikansk själ och egentligen tala om människor som går i Sankt Franciskus' eller Sankt Dominikus' fotspår. Sankt Augustinus har formulerat det bäst: "Utöva kärleken och gör vad du vill." Den kärlek som försöker härma gudomlig kärlek är en kärlek full av nåd som hjälper oss att fatta våra beslut och handla i livet med dygderna som grund. Den förkroppsligar *verklig* kärlek. En kärlek där människan utger sig själv som gåva!

Det fjärde som kan sägas om dygden är att den kallar oss att *göra det som är gott, sant och vackert*. I djupet av varje själ finns längtan efter det goda, sanna och vackra. Tyvärr är dessa goda ting ofta svåra att se och uppskatta, därför att vi har vant oss vid våra dåliga sidor, våra laster. Då händer det att vi bara tycker om det som tillfredsställer oss subjektivt, det vi egoistiskt kan njuta av, men inte det som har högre värde, som till exempel barn. Varje last förmörkar förståndet och förmågan att se och uppskatta – och att lära känna Gud och älska Gud. Att leva med dygderna tar bort virrvarret i tankarna och låter en värld av vishet öppna sig för oss. Här lyser i stället de ytliga nöjena, pengarna och soffliggandet med sin frånvaro. Det är ingenting vi behöver söka för sin egen skull – allt det får träda tillbaka för det som är mest värt att älska och vara tacksam för.

Det som slutligen och för det femte kan sägas om dygden är att den *tar fram det bästa i vår karaktär*. I själva verket drar dygden ut det vi verkligen är, vårt inre geni, olikt alla andras, och lyfter fram en speciell gnista inom oss, den som ger oss personligheten. Det är det som är det absolut viktigaste, och som har mest med livet att göra, som vi ska komma ihåg när vi talar om dygderna. Det är på något sätt fyndplatsen för en serie arkeologiska utgrävningar. Vårt verkliga jag grävs fram, lyfts upp och exponeras. Det är synderna som gör oss till tråkiga, banala och inhumana människor, inte dygderna. Vi ser ofta tonåringarna på köpcentret som "uttrycker sig" med piercing, cigaretter och svarta kläder. De

söker en *egen* stil men ändå är de förbluffande *lika varandra*. – Med dygderna är vi levande, kreativa och *unika*.

Dygderna är alltså verktyg vi måste ha för att bli lyckliga. De hjälper oss att komma närmare Gud och förstå hans vilja i livet. Utan dessa Guds gåvor känner vi oss jagade och är inte riktigt lyckliga. När någon däremot utvecklar och värdesätter sina dygder kommer personens hela potential att livas upp. Tänk på en vanlig dag i ditt liv! Du har kanske varit både frustrerad och irriterad flera gånger om under en enda dag, och du har fått stått ut med en hel del. En mor tycker kanske att känslorna styr hela dagen eftersom barnen hela tiden står i centrum och eftersom en mor inte har full kontroll över allt som händer, hur gamla barnen än är. Dygderna är verktygen som hjälper dig att agera och reagera på ett sätt du kan acceptera i stället för att känna att livet rinner iväg mellan fingrarna utan att du kan göra något åt det. Du kan behärska dig själv och stå pall när det stormar omkring dig. Dygderna är ett vanemönster för förståndet och hjärtat och de hjälper dig att vara ditt bästa *jag* när det verkligen gäller.

Påven Franciskus har gett oss en kortfattad och övertygande beskrivning av dygderna och hur de fungerar:

Om vi vandrar dygdernas väg blir prövningarna inte längre så övermäktiga och ju längre vi kommer på vägen ju lättare förefaller de. Vi blir faktiskt starkare och kan klara av allt som händer oss när vårt själsliv växer. Hur gör till exempel lastdjuren? Även om lasten är tung, bär djuret glatt den tunga bördan som lagts på det. Om det tappar balansen reser det sig bara upp utan att göra sig illa. Om det däremot är ett klent djur är *varje* börda för tung och det behöver hjälp för att komma på benen igen. Samma sak är sann när det gäller vår själ. Vi försvagas varje gång vi syndar därför att synden drabbar syndaren inifrån. I det läget kan allting bli för mycket och för svårt för själen. Men om vi istället gör framsteg i dygderna så blir allt som varit tungt och svårt möjligt att bära. Det är en stor fördel för oss och

en källa som flödar över av frid och framtidstro. Det är ju vi själva, inte andra, som blir ansvariga för det som sker. Särskilt som ingenting sker som inte har sin plats i Guds försyn.⁴⁰

Någon kan ju tycka att det hela är alltför bra för att vara sant. Det är faktiskt inte lätt heller att leva i dygdernas eget system! Det har sitt pris. Fördelen vi har som mödrar är att kostnaden är inbyggd i moderskapet. Vi har kommit långt på vår väg i livet med dygderna, eftersom vi ger oss själva som gåva varje dag till våra barn.

Till eftertanke

- 1 På vilka sätt har det här kapitlet hjälpt till att förstå dygderna?
- 2 Ser du annorlunda på frågan om lyckan i livet genom sambandet med dygderna?
- 3 Vilka dygder – som du kanske bäst ser hos andra – beundrar du mest?

⁴⁰ Jose Maria Bergoglio, *The Way of Humility*, Ignatius Press, 2014, sid 81-82.

FEM

.

De dåliga sidornas förlamande effekt – finns det botemedel?

Alla defekter i en människas natur, som får honom att misslyckas i sin första kallelse, har sina rötter i en perverterad relation till Gud

- Edith Stein⁴¹

Känn dig själv. Socrates' ord har nått oss genom seklerna – från antiken ända till vår tid. De har upprepats av så kända personer som Thomas av Aquino, Katarina av Siena och Teresa av Avila. Det ligger ett stort andligt värde i att känna till våra svagheter, våra *laster*. När vi är omedvetna om våra fel kan vi inte rätta till dem. Och när vi inte vet att vi har gåvor, kan vi inte använda dem. Självkänndomen ger oss medel att ändra på allt detta.

En ofrånkomlig omständighet i allt vardagsliv är arvsynden. Det är något vi helt enkelt inte kommer ifrån. Våra dåliga sidor, lasterna, är våra vanemässiga synder. Det kan vara en synd som begås nästan utan förvarning men som hämmar relationerna till

⁴¹ Stein, *Woman*, sid 73

andra människor och till Gud. Våra bästa avsikter hålls tillbaka av arvsynden. Eftersom lasterna är dygdernas motsatser begränsar de oss, förvanskar karaktären och leder till elände. Det vi tänker snedvrids av lasterna och ju elakare vi är ju svårare är det för oss att överhuvudtaget erkänna att dygder finns. Vi kan också dölja lasterna för oss själva. Ibland är vi så vana vid dem att vi inte ens är medvetna om dem. (En make eller maka eller ett syskon kan upplysa oss om detta!).

Det är möjligt för hela kulturer att präglas av något som liknar dygder och laster. Italien är till exempel känt för sin Maffia, sin svarta marknad och oärliga affärer. När jag bodde där fick en vän välja mellan två hyreskontrakt, det ena med den verkliga kostnaden och det andra för domstolarna, så att hyresvärdinnan kunde få ut mer underhållsbidrag från sin man. Ekonomisk korruption är så vanlig att folk tycker man är konstig om man inte är med på noterna. Lasterna kan vara smittsamma. Det som ena dagen är motbjudande blir en annan dag accepterat. Man får bevis på att det är så om man bläddrar igenom tv-kanalerna eller damtidningarna. Film- och tv industrin vevar ut den ena produkten efter den andra som, om de lanserats för några årtionden sedan, hade gett producenterna fängelsedomar. Nu hyllas de som kulturikoner. Och just därför att lasterna förblindar, så att vi inte ser hur illa det är med oss, behöver vi andra vägar för att befria oss från slaveriet under lasterna.

Ett sätt att bli immuna mot smittan är att urskilja dygderna hos de många som strävar efter att leva på rätt sätt. Om det råkar vara så att vi inte har exempel på människor med goda dygder i vår omedelbara närhet, så finns alltid möjligheten att läsa om dem, om hjältar och hjältinnor i det förflutna eller att läsa helgonbiografier. Böcker från olika epoker ger oss perspektiv och insikter i andra människors tankar och motiv som knappast dyker upp på bio eller på tv-skärmen där hemma.

Allt vi bråkar om i våra förhållanden till andra är också tecken på de dåliga sidornas inverkan. Vi kan vara bra på att dölja våra fel. Gnuggas vi mot varandra eller förspiller sparkapital till exempel, kommer felen ofta upp i dagsljuset. Motgångar av olika slag

avslöjar oss. Att det finns mer inom oss än vi känt till kan vara svårt att erkänna. I varje själ finns djupa och alldagliga spår av samma synder, samma tendens att bråka om saker och ting, samma små sår och frustrationer som kommer tillbaka. Mycket av detta har vi kunnat lägga bakom oss men helt oväntat dyker de upp igen. Ofta försöker vi också begränsa Gud och menar att han inte förmår undanröja våra gamla bördor. Gud kan inte rå på småsynderna och de dåliga sidorna, menar vi. Men Gud nöjer sig inte med att ta bort lasterna. Helgonen är vittnen till att han också låter själen lyftas upp ur en sjuk kultur och ger oss nya utgångslägen som leder mot det goda, det sanna och det vackra. Med helgonen har det alltid varit så att de funnit en nivå till, hur den omgivande miljön än sett ut. Det är som om Gud helt enkelt drog fram det andligt goda inom oss, lyfte oss ur den illaluktande röta vi står mitt uppe i och ledde oss till utsiktsplatser högre upp där vi förstår hur det ser ut i världen.

Ska man vara hård mot sig själv?

Trenderna inom etiken under de senaste fem hundra åren har ofta varit förvirrande. En trend som rotat sig är att om något skulle vara otroligt svårt för oss att göra, så skulle vi inte försöka oss på det. Ta till exempel början av Fastan när vi ofta slutar med något vi tycker om, kaffe, choklad eller liknande. Så beklagar vi oss i alla fall redan samma dag över det fattade beslutet. Vi ger upp och känner det som ett nederlag därför att vi inte klarat av att avstå från det lilla goda vi unnar oss i vanliga fall. Men bara för att något är typiskt svårt för oss att göra – eller inte göra – bör vi inte föreställa oss att vi av just det skälet växer till det inre. Ibland siktar vi för högt och bäddar för misslyckande. Så behöver det inte vara eftersom vi i själva verket bara behöver små stegvisa, nästan omärkliga, förändringar.

När våra dygder växer och svåra situationer dyker upp blir det moraliska valet lättare – inte svårare. Visserligen kommer vi att få erfara perioder av andlig torka och brottning under vår utveckling i

dygderna men i allmänhet växer vi alltid gradvis i små steg och gör många goda framsteg. Vi är inte pendlar som svänger över från sedligt fördärv till helighet i några korta rörelser. Det är faktiskt det typiska för den last Aristoteles för över två tusen år sedan beskriver först. Som människor tycker vi att det är lättare att gå från en ytterlighet till en annan snarare än att söka efter vad som skulle kunna kallas ett lyckosamt mellanläge. Dietindustrin frodas för närvarande och det beror på vårt pendlande – vi äter för mycket och försöker sedan kompensera och hålla diet med snabbmat. Hittar vi ett mellanläge – ett "lagom är bäst" – kan vi undvika ytterligheterna.

Vi kan lära oss växa i dygderna när vi fått barn. Våra barn är ju en ständig källa till förundran. Vi älskar dem mer än vi egentligen kan fatta, alltifrån den dag då vi haft första mötet med dem! När Gud gav oss barn har Han i sin barmhärtighet fört oss in på den vackraste och mest underbara väg mot dygderna som finns, och det är dygder som vi faktiskt vill och kan förvärva – steg för steg. Det är klart att vi ofta måste offra oss själva för barnen, men det är tack vare dessa offer som vår kärlek också växer. Att uppfostra barnen är antagligen bland det svåraste vi någonsin behöver göra. Men det finns ännu svårare vägar att beträda för att bli heliga, som martyriet och sjukdomar som inte vill gå över. I sin barmhärtighet vill Gud att vi ska bli heliga och han ger oss en särskild *vänlighetens* väg att nå dit. Uppoffringarna hör självklart till verkligheten i vårt liv men det gör glädjen, friden och medvetenheten att vår gåva kan bära frukt, också.

Det är lätt för oss som kvinnor att överblicka de goda insatserna under dagen, de segrar vi redan vunnit och fokuseringen på egna svagheter. Så snart man börjat uppmärksamma vad den Helige Ande åstadkommer i det inre livet, faller det jobbiga, det som en gång varit, bort, och nya problem dyker upp. Målstolparna flyttas i anpassning till det nya livet som växer upp. Första steget är i allmänhet det svåraste helt enkelt därför att en gammal vana måste brytas först. Sedan går det lättare.

Förutom medvetenheten om våra laster finns det för oss som katoliker naturligtvis mycket annat vi kan göra för att rätta till saker och ting och sedan komma närmare Gud. Att delta i den heliga

mässan varje söndag och ibland, om möjligt, under veckan är av stor vikt och betydelse. Sakramenten, och alldeles särskilt eukaristins rika andliga föda, är alltid tillgängliga och ger oss nåd att hitta nya vägar. Att gå i mässan kan vara en riktig utmaning när barnen är med, men det kan också ge dem nåd att klara av allt som kan hända i deras vardag. Regelbunden bikt, rosenkransen och helgonberättelser är också goda verktyg. Lasterna dras upp med rötterna och myllan blir god för att lära känna Gud och älska Honom. Vi kan inte älska någon vi inte känner men *att* älska någon förändrar allt – som varje mor vet vid första anblicken av sitt barn.

Från last till dygd

Moderskapet gör det svårt att dölja de personliga lasterna. Innan kvinnor fått barn maskerar de flesta sina laster genom att undvika andra eller situationer som avslöjar deras otålighet eller vana att brusa upp. Eller också förnekar vi att vi har laster. ”Jag är bara inte en sådan människa.” Eller också återuppfinner vi dem: ”Otåligheten är också en dygd!” Men så fort man blivit mor verkar lasterna komma i öppen dager – åtminstone för oss själva: ”Jag har aldrig förstått att jag hade så många svagheter.” Det är precis när man kunnat sätta fingret på den punkten som Gud fått oss dit han vill. Det är mycket lättare att omforma en kvinna som vet sina svagheter, än en kvinna som är stolt och omedveten. Gud vill att vi ska lita på honom – att skicka tillbaka bördorna, svagheter och kampen till honom så att han kan förvandla dem – och oss. Påven Johannes XXIII brukade säga innan han gick och lade sig på kvällen: ”Herre, det är din Kyrka. Nu går jag och lägger mig.” Han visste vem det var som hade ledningsansvaret.

Är det bra att medvetet tänka på sina laster? Det beror kanske på graden men det behöver inte nödvändigtvis få oss att

tappa modet utan kan ge oss nycklar till verkliga dygder som utvecklar oss mer än lasterna för oss bakåt. Låt mig berätta om ett fall, Judy. Snabb i tanken som hon var, gillade hon att slippa ifrån allt hon inte ville göra. Det var en riktig lögnerska. Det fanns inget hon inte kunde ljuga om. Hon satte en ära i att hitta på de mest horribla lögner bara för att se om det fungerade utan att det märktes. Vid ett tillfälle kom en väninna in på frågan om inte lögnerna var på tok för energikrävande, eftersom minnet belastades med både sanningen och lögnen. Judy tog uppenbart intryck av påpekandet, men inte tillräckligt. Till slut insåg hon i alla fall att det måste bli ett slut på lögnerna, om hon ville komma närmare Gud. Det var förstås inte lätt i början men så småningom släppte hon långsamt, långsamt vanan att bygga livet på osanningar. Det hon under den här övergångsperioden kom att inse var att hon inte bara hade förmåga att säga sanningen som den var, utan också att hon var så pass modig att hon kunde säga sanningen också när det var smärtsamt och svårt. Lögnerna blev nyckeln till en av hennes största dygder, nämligen att vara sanningsenlig på kärlekens område, just när sanningen var det svåraste. Judy blev till slut lärare. Hon berättade uppbyggliga historier för sina klasser i stället för alla luriga galenskaper hon tutat i sig själv.

Vi har, precis som vår kära Judy, alla ett lager av laster som vi lätt kan göra om till verkliga dygder. Våra värsta laster kan bli våra finaste dygder, därför att de hör till varje kvinnas speciella kallelse – den unika kallelse Gud har i beredskap åt oss alla här i livet på jorden. Metoden är naturligtvis att först förstå hur lasterna fungerar och sedan att utrota dem, och ge plats åt dygderna som får ersätta lasterna. Om jag nu uppfattar mig själv som ganska feg, så har jag ändå potential för mod. Om jag är stolt av mig, så kan jag, trots detta, bli ödmjuk. Är jag en snåljåk kan jag bli generös. Frossar jag, kan jag bli måttlig, och så vidare. Paradoxalt nog kan vår främsta dygd också vara vår värsta last. Varför? Till och med när vi växer i dygderna kan lasten finnas kvar och göra sig påmind. Det är här svårigheten ligger. Det förblir en kamp. Antingen vinner vi i kampen den dygd vi

eftersträvar, eller så ger vi efter för den gamla lasten – trots allt vi vunnit!

Vägen framåt

De kommande fyra kapitlen tar mer i detalj upp kvinnors vanligaste laster och motsvarande dygder. Det är inte tänkt att vara en fullständig eller uttömmande genomgång men allt kan bidra till reflektioner över egna dygder och laster och vad Gud försöker lära oss.

När du läser igenom de olika punkterna vi går igenom, kom inte bara ihåg de egna svagheterna utan också de du ser hos andra. Tänk på kvinnor du beundrat i ditt liv och fundera lite på vilka karaktärsdrag du skulle önska dig för egen del. Det är den ena sidan. Men det finns en sida till: vilka drag och egenheter kan få dig riktigt ur balans och göra dig upprörd när du ser dem hos andra? Egentligen är det nog så att de laster du ser hos andra, och som irriterar dig, är rätt säkra indikationer på att du själv dras med samma laster. Tänk till, gå på djupet när en sådan röd flagg kommer upp! Det kan löna sig.

Till eftertanke

- 1 Vilka egna laster eller synder blir du oftast medveten om?
- 2 Vilka laster har du svårast med när du ser dem hos andra?
- 3 Liknar de här två listorna varandra eller är de olika? På vilket sätt?

SEX

Högmodet och utblickarna

*Om du kan allt om dessa två ting
ligger salighetens tillstånd inom räckhåll för dig.*

*Du är hon som inte är,
och JAG ÄR DEN SOM ÄR.⁴²*

Det exakta antalet dygder och laster har debatterats i århundraden. En viss överlappning mellan dem märks direkt när vi läser vidare i kapitlet. Det gör att tydliga kategorier är svåra att upprätta. Påven Gregorius den Store räknade sju laster, de som för oss är mer kända som de "sju dödssynderna". Det utmärkande för hans lista är att samtliga laster roterar kring högmodets synd. Högmodet står inte ens med i listan som last, därför att högmodet så uppenbart är förklaringen till *varje* last.

I det här kapitlet koncentrerar vi oss på de särskilda sätt högmodets synd visar sig hos kvinnor. Högmodet är arketyper för självupptagenhet. Vi fokuserar inte i första hand på varje last för sig och hur de förhåller sig till högmodet. En del av de här lasterna visar sig på olika sätt hos kvinnor, till och med så att de kan tolkas som dygder – men det allvarliga är att kvinnor tar det som naturligen borde vara en blick riktad utåt mot andras behov i stället blir en blick riktad mot dem själva som en inre blick. Den naturliga uppmärksamheten snedvrids.

Fåfängan

Bilden av kvinnan som fysiskt perfekt på utsidan är välbekant. Men så snart hon öppnar munnen, tappar hon sin skönhet därför att hon

⁴² Thomas McDermott, OP, Catherine of Siena: *Spiritual Development in Her Life and Teaching*, Paulist Press, 2008, sid 29.

uttrycker sig dumt eller grovt. Sådan är den stereotypa bilden av fram- och baksidan av hennes karaktär. I filmen *You've Got Mail* från 1998 spelar Tom Hanks personen Joe Fox som har dejt med Patricia Eden som är kvintessensen av den vackra, smarta, framgångsrika och ambitiösa kvinnan. De två fastnar i en hiss och där bekänner Patricia sin rätta färg och orerar vilt och gapigt så att relationen helt enkelt rasar ihop av sig själv för Joe Fox. Hennes skönhet saknade djup och var bara en tunn fernissa på en ond karaktär.

Edith Stein beskriver den fåfänga kvinnan som en kvinna som har ett "djupt behov av positiva omdömen och erkännande och ett okontrollerat behov av att kommunicera". Fåfängan inte bara syns i hennes yttre utan avslöjar sig "i det överdrivna intresset för andra av nyfikenhet, i skvaller och i ett indiskret behov att tränga in i andra människors privata sfär." Stein säger att kvinnan "slarvar bort sin kraft och knaprar på det ytliga på alla områden."⁴³ Om inte detta är en träffande beskrivning av vår tids sociala, mediala värld, då vet jag inte vad som skulle vara det. Typiskt för denna variant av fåfänga är det överdrivna sysslandet med allt och intet som ändå inte åstadkommer några resultat eller bygger upp starka och varaktiga vänskapsband.

Med moderskapet hålls fåfängan först och främst i schack av den uppsvällda kroppen, den slappa huden, rynkorna och bristningar. Efter förlossningarna återgår kroppen sällan till sin tidigare ungdomlighet. Det som förr var så viktigt – att få på sig sina tajta jeans – bleknar i bakgrunden. All vår energi ställs om i tjänst till något mycket viktigare.

Fåfängans inåtvända blick är raka motsatsen till den andliga rikedom kvinnor utstrålar när de utövar kärlek i ödmjukhetens dygd. Den sanna självbilden behöver ödmjukheten; den är på ett sätt "jordbunden" (lat. *humilitas*, av jord kommen, övers. anm.), ursprunglig. Det är inte nödvändigtvis ödmjukt att förneka värdet av sitt arbete utan det är mer fråga om att förstå sig själv med sin förmåga och oförmåga. Det ger en kvinna medvetenhet om vem hon egentligen är och vem hon inte är. Hon är inte världens mittpunkt,

⁴³ Stein, *Woman*, sid 46-47

men hon är skapad för att älska och tjäna Gud. Det dagliga kärleksfulla arbetet för familjen blir lätt och naturligt för mammorna, eftersom de kunnat omforma sin fåfänga till ödmjukhetens dygd.

Avunden

Detaljriktighet är något kvinnor är särskilt bra på att hantera. Genom kloka urval tillfredsställer vi många behov och använder resurserna i ett dagligt mönster. Det vänliga bemötandet och medkänslan är i bästa fall dygder och i sämsta fall avundsjuka. Vår kultur är så genomsyrad av avundsjuka att det nästan verkar naturligt för oss att jämföra oss själva *ad nauseam* med varje annan kvinna i vår närhet. Få ting fördärvar en kvinnas själ så mycket som just avundsjukan och skvallrandet som är avundsjukans motor. Det är en gammal välkänd historia om vanan att underskatta sig själv och känna sig mindre värd än andra. Det vimlar av kvinnor i litteraturen som gjort sig skyldiga till de galnaste gärningar för att de ville ha något en annan hade. De har kläckt en mängd synopsis med hämnd, skvaller, förtal och ärekränkningar.

Moderskapet i sig självt kan dessvärre också förvärra avundsjukan. Men det finns en förklaring. Dels beror det på de uppoffringar som hör till. Den andra förklaringen är den envisa känslan kvinnor ofta har att de inte är bra mödrar. "Titta på vad hon gör. Borde jag också göra samma sak?" Kvinnor kan ibland bara inte hejda sig i försöken att göra precis *allting* för sina barn. Tack och lov finns det till slut i alla fall en gräns där vi vågar säga: "Nu räcker det. Jag måste bara göra det jag är kallad att göra. Om jag inte ödmjukt accepterar att jag inte kan göra *allting*, kommer jag att driva hela familjen till vansinne."

Moderskapet sätter en ödmjukhetens anda i fokus. Vi vet att vi inte kan göra någonting utan Gud. Utmaningarna är ju alldeles för stora och för många för att vi ska kunna leva under de falska

premisserna att vi på något sätt är i full kontroll över våra liv. Själva händelsen att få medverka till att ett barn kommer till, och barnafödandets mirakel, är påminnelse nog. Ödmjukheten säger oss att vi har en mission som bara vi kan genomföra och att risken att snärjas av vår trotsighet och avund bara kommer att avlägsna oss från vårt sanna mål att bli heliga kvinnor och uppfostra trogna barn.

Kan vi undvika skvallrandet? Det är svårt att inte dras in i kretsloppet. En kvinna kan skydda sig från att ta del i skvallret om hon håller sin egen del av konversationen på en öppen hjärtig, uppriktig och sanningsenlig nivå. Det hjälper att komma ihåg att skvallret som aktivitet suger ut vår energi i stället för att ge oss energiskapande glädje. Som mödrar har vi lärt oss att anpassa våra attityder så att de med kärlek och omtanke täcker barnens behov. Vi lär oss att låta empatins dygd växa och utvecklas. I samma attitydskifte kan vi omforma våra relationer så att de också omfattar människor utanför hemmet.

De nyckfulla och ombytliga

Änkenåden, grevinnan Violet Crawley av Grantham, talar i tredje serien av *Downton Abbey* med Isobel Crawley om föräldraskapets mödor:

Violet: Föräldraskapet glöms lätt bort. Det hänger med hela tiden.

Isobel: Du var väl mycket aktiv som mor när du hade Robert och Rosamund?

Violet: Är du förvånad?

Isobel: Ja, faktiskt. Jag trodde nog att det var barnjungfrurna och guvernanterna som hade ansvaret och såg till att kragarna var stärkta och kläderna strukna så att du kunde umgås med dem en timme efter thé och smörgås på eftermiddagen.

Violet: Visst, så var det. Men det var också en timme *varje dag*.

Isobel: (söker efter orden): Åh, jag tror jag förstår. Så tröttsamt, eller hur? ⁴⁴

Låt oss använda klarspråk – visst är det så att kvinnor tycker om att det rör på sig, inom sina gränser. De älskar att möblera om och köpa kläder. De älskar nya vyer som bryter av mot det vardagliga. Kring marknadsbedömningarna på vår lust till förändringar har hela industrier kommit till. I stor skala erbjuds därför ny makeup, plastikbehandling av hakan, rynkborttagning, bantning och nya skor! ”Nytt och bättre” är hörnstenen i marknadsföringen, lita på det! Moderskapet är emellertid mycket mer likt ett maratonlopp än en sprintdistans. Det kan delas upp i olika avsnitt som väl är, men det hänger med hela tiden på ett sätt som är motsatsen till ”nytt och bättre”, som änkenåden så väl visste.

I sin berömda aria ”La donna è mobile,” i operan *Rigoletto* har Giuseppe Verdi fångat denna feminina svaghet till fulländning. En översättning av den italienska texten ger oss: ”Kvinnan är flyktig/Som en fjäder i vinden/ändrar hon både rösten och själen.”⁴⁵

När vi är unga kan vi vara flyktiga utan allvarligare påföljder. Det är till och med lite roligt att låta folk gissa sig till vad vi vill och tycker – särskilt det motsatta könet. Att ha blivit mor sätter däremot snart tyglar på de flyktiga lekarna. Tid börjar betyda något annat. Spädbarnets krav och de äldre barnens behov *kräver* tid.

Skulle vi nu med det fulla ansvaret för hemmet ta oss rätten att vara nyckfulla och ombytliga skulle barnen snart bråka med oss om allt. Det ena efter det andra skulle saknas hemma, det skulle inte vara ordning på någonting och vi skulle ha stora problem. Att andra skulle betjäna oss med våra nycker skulle inte fungera alls.

Individualismen

⁴⁴ ”Quotes for Isobel Crawley,” se <http://www.imdb.com>

⁴⁵ Aaron Green, från den engelska översättningen av ”La donna è mobile”, svenska G. Fäldt, 2018.

Angela hade varit gift i sju år. Hennes man hade under den tiden varit mycket tydlig med sin önskan att få barn. "Det känns som om jag höll på att få något nytt," sa Angela till sin förhoppningsfulle man en dag på eftermiddagen.

"Älskling," svarade han, "den känslan är din biologiska klocka som säger dig att det är hög tid att få ett litet barn. Du är mitt uppe i trettioårsåldern och du har inte mycket tid kvar."

"Jaha," sa hon. "Men jag var nog mer inne på tanken ny bil eller katt eller burfågel."

Angela är inte den enda. Som så många kvinnor är hon innerst inne rädd för vad som skulle hända med henne, som den person hon känner att hon är, om hon skulle ha det fulla ansvaret dag och natt för ett litet barn och behöva bry sig om sitt barn hela tiden. Och hon har skrämts därför att hon har sett allt det hårda arbete som moderskapet medför. Moderskapet är ingenting för de räddhågade.

Kvinnor som Angela har många systrar i dagens värld. Hur kommer ett barn att påverka mig och ändra mina levnadsvanor? Den gamla rädslan för det okända! Kulturen är genomsyrad av individens ideologi. Individualismen skiljer sig något från den enkla fåfängan på det sättet att kvinnan kan anamma ideologin utan att påminna sig om att det är en last. Hon kan använda all sin energi till saker och ting som är både bra och nyttiga. De flesta av oss bär på ett sådant avtryck. Vi har vant oss vid att få det vi vill ha, när vi vill ha det och hur vi vill ha det. Den dag vi fått barn tvärbromsar allt vi vant oss vid och det tjuiter till med ett gnissel. För kvinnan som är van att fungera som en självständig enhet kan utsikten att behöva göra allt för ett hjälplöst litet barn vara avskräckande. "Vad har hänt med mig?" frågar sig ofta även den mest väl förberedda nyblivna moder.

Övergången till moderskapet är svår särskilt för kvinnor som är vana att uträtta "stora" ting i karriären. Lönelyft finns inte längre, inga bonusar, inga avancemang heller. Vanligtvis saknas också helt varje form av erkännande för ett gott utfört arbete – trots att det är det tuffaste arbete man någonsin fått stå för.

Min syster som redan hade två små barn skulle föda sitt tredje. Jag minns att det var precis när jag upptäckt att jag själv var

havande med vårt första och att jag med den nyheten åkte för att hjälpa henne. Jag hade fram till den tiden bott i Italien och dessförinnan i Washington D.C. Små och snabba beslut gällde för det dagliga: *Var äter jag lunch i dag? Borde jag passa på och handla något?* Bortsett från att klippa håret eller boka flyg fanns ingen långtidsplanering alls i mitt liv. Vad andra hade inskrivet i sina kalendrar behövde jag aldrig bekymra mig över, om det inte var så att jag skulle äta ute med dem. Sedan kom jag hem till min syster. Det förvånade mig att det var så mycket arbete med *två* barn. "Man måste alltså göra alla måltider åt dem själv – varje dag," sa jag för mig själv. "Oj, oj, så mycket arbete". Jag hade roligt åt hela scenariot tillsammans med en väninna som själv har tre barn. Hon försäkrade mig att händer det, så händer det gradvis och att det inte på långa vägar är så mycket svårare med tre än med två. Jag var ändå inte övertygad.

Och sedan kom mitt eget barn. Jag kommer ihåg hur nostalgiskt jag tänkte på hur det varit tidigare. "Måste jag ha med mig barnvagnen överallt nu? Det här blir jobbigt." Missförstå mig inte – det var en sådan fantastisk upplevelse att få det här barnet och jag älskade allt i henne. Att bli mor var dock för mig en ansträngande och svår resa eftersom det under så många år bara handlat om mig själv. De kvicka dagliga besluten var snart en saga blott. Hittills kända vardagsrealiteter förbyttes i nya. Plötsligt var det *hennes* dagsrytm och behov som kom före allt annat. Det dröjde inte länge förrän varje dag innebar en ny "dödsstöt" för mitt ego när jag inte kunde avsluta ens det minsta av mina andra projekt på grund av barnens behov.

Påven Franciskus har talat om mödrarna som de som helar individualismens sår. "Mödrarna är det starkaste botemedlet för den egocentriska individualismen som sprider sig." Det individuella, förklarade påven, "betyder 'att det inte kan delas'. Mödrarna däremot, 'delar sig själva,' från det ögonblick de bär ett barn för att ge barnet världen och låta det växa."⁴⁶ Den Helige Fadern minns sin egen mor och berättade:

⁴⁶ Zenit Staff, "Pope's General Audience Address."

En mor har alltid problem med sina barn och får arbeta för dem. Jag minns hur vi hade det hemma – vi var fem barn – och när den ene gjorde något på sitt håll gjorde en annan något på sitt håll och stackars mamma sprang från den ene till den andre. Men hon var lycklig. Hon har gett oss så mycket.⁴⁷

Som så många andra mödrar som lever i Guds nåd var påvens mor både märkt av sitt arbete och lycklig.

Otåligheten

Att hon var otålig att komma in i moderskapet visste Shannon med sig. Balansgången mellan barnens behov och ansvarsbördan blev ändå för mycket för henne och hon for ut mot barnen och skällde på dem mot sin vilja. Hon hade svårt att behärska sig. En dag hände det: sonen som var fem skällde på sin lillasyster *exakt* på samma sätt som Shannon själv börjat skälla. När hon hörde sin egen skarpa ton i sonens röst insåg hon att något behövde göras åt saken.

Otåligheten är en last som förvärras av vår individualistiska stil. Vi får uppenbarligen inte lära oss att stegvis bli mer tålmodiga. På nästan alla områden behövs mer tålmod men vi tycks inte ta det till oss tillräckligt. Alla mödrar kan då gemensamt intyga: det är inte mycket i livet som kräver så mycket tålmod som att ha med barn att göra, särskilt om man får två eller fler i följd.

I mitt fall betyder den praktiska erfarenheten nästan allt för att öva mig i tålmod. Ett avgörande steg kom emellertid genom en väninnas föredöme. Janet var mamma till två och hade innan hon fått barnen arbetat professionellt i New York som näringslivsutvecklare. Jag hade aldrig kunnat gissa mig till att hon, som var storstadsflicka, skulle ha en så vacker, nästan lammliknande inställning till barnens värld. Det var fascinerande att se hur Janet

⁴⁷ Ibid

formades på ett nytt sätt tack vare det lilla barnet. Hon kunde möta barnet på barnets nivå. Hon log mot henne och pratade med låg ton. Hon fanns där för denna lilla person som om hon ville säga, "Du är den enda som betyder något just nu och all min uppmärksamhet är för din skull." Jag kan naturligtvis inte alltid tillämpa Janets metod själv, men det var en upplevelse att inse hur hennes mjuka, lugna stil inte bara hjälpte barnet att vara aktivt utan också gav mig ett exempel på hur man kan hantera egna, små irritationsområden och frustrationer.

Tålmodet bygger på uthållighet. Varje mor vet att hon måste göra vissa uppgifter till fasta vanor. Uthålligheten blir utan konkurrens när det gäller att verkligen få saker och ting gjorda. Varje vana får så att säga sin stämpeldyna. Mitt eget motto för vardagen har vuxit fram: "Håll igång." Om jag stannar upp för länge är det inte säkert att jag kan komma igång igen.

Jag tror inte det finns någon säkrare metod än moderskapet för att lära sig tålmod med andras behov, särskilt under svårare omständigheter. För inte så länge sedan försökte jag ge upp; dygnet innan hade jag känt mig helt otillräcklig och natten innan bara sovit några timmar. Jag ville lyfta den vita flaggan och säga "jag ger mig"! Då insåg jag att jag inte hade den lyxen att ha någon att överlämna mig till och ge upp (suck). Efter att ha bett Herren om hjälp och uppoffrat mina ansträngningar tillbaka till Honom, var jag tvungen att bara hålla igång tills lite hjälp och avlösning kom i sikte genom min man. Det visar sig till slut ändå att, när vi tror vi nått bristningsgränsen och vill ge upp, så finns ett slags reservlager av energi. Övningen i det praktiska, utblickarna framåt i tiden och tålmodet räcker långt när nöden är som störst.

En sprudlande glad nybliven mamma sa till mig för inte så länge sedan: "Jag är verkligen förvånad över att det är så svårt att vara självisk nu!" Och hon har rätt – moderskapet erbjuder den suveränaste formen av tillrättavisning. Är vi mycket stolta över vad vi är och gör, behöver vi den!

Till eftertanke

- 1 På vilka sätt är du själv din värsta fiende när det gäller uppfostran av barnen?
- 2 Hur tror du medvetenheten om ditt eget högmod kan minska känslan av kamp i livet?
- 3 Tycker du att ett växande i de dygder vi talat om kan ha betydelse på andra områden i livet? Hur då?

SJU

.

Vi och det som är vårt

Låt oss samla ihop en del av det som är stadigvarande som en skatt i vår själ... inte det som fördärvar oss och som förstörs, och som bara kittlar sinnena ett tag ...

S:t Gregorius av Nazianzos⁴⁸

Som kvinnor både övervärderar och undervärderar vi saker som spelar roll i vårt liv. Vi kan inte bestämma oss! Mat? Hur mycket som helst. Pengar? Ju mer ju bättre. Mer kläder? Definitivt. Barn igen?

⁴⁸ "Oration 41," New Advent.

Hallå, hallå! Stopp och belägg! Sakta i backarna. I så fall, hur ska det räcka till det andra?

Med sin skarpa observationsförmåga talade Edith Stein både om vår kamp mot fåfängan och vårt oklara förhållande till *tingen*. Stein kom ofta tillbaka till uppfattningen att kvinnor betraktar barnen som "egendom för egna syften" och kunde precisera varför så många av oss har svårt att vara öppna för idén med fler barn. Hon förklarar att en kvinna på grund av sin feminina natur, när den lutar mer åt lasternas håll, lätt kan betrakta "andra som sin egendom eller som medel för att uppnå egna syften."⁴⁹ Kvinnor kan "utveckla en osund ägandeinställning till sina barn, som de härskar över med sin vilja, i stället för att tjäna i sin glädje."⁵⁰ Till detta kan tilläggas en ny form av behandling av barn som ägodelar, nämligen *försummelse* av barn. Den preventivmedels- och abortmentalitet samhället har levt med under mer än ett halvt århundrade (och långt efter den tid då Stein skrev) har gjort föräldraskapet till en *option*, i vilken barn kan existera eller inte existera. Med ett sådant val kan kvinnorna (och männen) uppfatta sina respektive roller mer i ett laissez-faire perspektiv; ett barn blir då för mödrarna (och fädren) något extra i livet – ett objekt – så länge han eller hon inte blir alltför involverad med barnet. (Naturligtvis finns också andra skäl för paren att välja att inte ha fler barn men ändå med respekt för katolsk undervisning och lära. Tyvärr är det ändå just motsatsen som ofta sker i vår materialistiska kultur).

Vi har fått som gåva att tjäna dessa själar och vårda dem. Ingen av dem är en upprepning av någon som levt tidigare och ingen av dem kommer att upprepas i framtiden. Glädjen över var och en av dem är svaret på alla utmaningar. En kvinna "måste betrakta andra som gåvor som anförtrotts henne och hon kan bara göra det när hon ser dem som Guds skapelser inför vilka hon har en helig plikt att uppfylla."⁵¹ Ju öppnare vi är att offra våra egna omedelbara behov, ju större är den kärlek vi kan erfara och ju mer glädje får vi njuta av. Ett enkelt recept – egentligen! Men utifrån – knappt synbart! Nej, kanske

⁴⁹ Stein, *Woman*, sid 110.

⁵⁰ Ibid, sid 46-47

⁵¹ Ibid, sid 110

ingen ser oss, men vi kan ändå bara finna oss själva genom att tömma oss på oss själva, som påven Johannes Paulus II har sagt.

Kontrollfreaken

”Härskarviljan”, som diskuteras av Stein, är en annan kvinnlig last som kvinnor lätt faller under, särskilt när det handlar om ägandet. Ett exempel på detta är kontrollfreaken. Vi har alla mött henne och många av oss har nog varit i hennes kläder (eller hur?). Men att tro sig ha full kontroll över sitt liv är i de flesta fall en illusion. Ingenting hjälper då mer effektivt att komma bort från sådana illusioner än moderskapet. Barn har ju en förmåga att ta oss ur sådana villfarelser och det ganska snabbt. Vi får i samma utsträckning tillfälle att lägga allt i Guds händer och vi lär oss med tiden älska allt som är bakvänt, tröttsam och frustrerande under hela långa dagen.

”Det kommer aldrig att vara min grej när jag får barn!” Hur många av oss har inte sagt de där orden och sedan, när barnet väl anlant, gör vi det i alla fall, vad denna ”grej” än är. Min väninna Alex var stenhårt övertygad att hon aldrig skulle använda napp för dottern. Så en natt gav hon efter. Det gick sedan så långt att den här dottern inte kunde nöja sig med *en* napp utan behövde *tre*: en i munnen och en för varje liten hand att hålla i, innan hon somnade.

Konsten att vara moder gör oss ödmjuka på många olika sätt; att vi till exempel tar till alla tänkbara mammakoder vi samlat på oss, *innan* vi blivit mammor, och sedan inte håller oss till, är den bästa vaccineringen mot en viss *kärleksindragning* mot andra – särskilt mammor – alltså mot dem vi så lätt och gärna jämför oss med. Allt det där med ”sånt skulle jag aldrig göra”, försvinner först när vi ödmjukt inser att vi gör precis det vi högtidligt lovat oss själva att aldrig göra.

Laura hade varit pedant hela livet. Varje kudde, varje lakan, handduk eller fat hade sin givna plats. Så fick Laura barn. Att nu se till att vattenkranen stod parallellt med diskhons mellanvägg var plötsligt inte en prioritet. Det tog inte lång tid för henne att inse att tiden inte

längre räckte till för att hålla hemmet skinande blankt som förr och också att det inte heller var så viktigt.

Att försöka kontrollera omständigheterna är en last. De flesta av oss utför kontrollerandet när vi behärskar de naturliga faserna i att vara barnaföderska. Dygderna, däremot, är naturligtvis förmågan att överlämna sig själv efter Guds vilja och leva i tilliten och hoppet. Vi vet inte allt och vi kan inte förutse hur saker och ting kommer att utspelas. Det som håller kontrollfreaken inom oss alla i schack är att i små doser bara följa med strömmen. Att Gud har kontroll i livet är vad vi måste lära oss. Vad vi än försöker oss på för att själva vara situationernas herrar kan aldrig ändra detta faktum. Kan vi helt överlåta oss till Gud har vi också fått nyckeln till en fri och barnlik (inte *barnslig*) ande. Det var den anda Mamoo hade inom sig när hon var åttio. Det gav hennes själ friheten att skratta åt sig själv och leva varje stunds nådegåva i glädje.

Snålheten och frossandet

Tyvärr svämmas vår kultur över av prylar. Vi bor i det rikaste samhälle historien känner till. Den som söker nöjen, tröst eller avstressning behöver inte leta länge. Shoppa och äta ute är självklarheter. Ändå har nästan alla, särskilt kvinnorna, svårt att tillfredsställa varje tomrum eller plötsliga infall. Det är lätt att låta känslorna styra och bestämma i hela den uppsjö av distraktioner som utbjuds. Vi jagar reaerbjudanden innan vi ens upptäckt dem, vi unnar oss valfri buffé och äter allt. Vi gör av med för mycket och gömmer undan kvittona för våra män. Har vi varit omåttligt sugna på mat och dryck, satsar vi på den billigaste råkostdieten en tid. Kreditkortsskuldena och billigmatindustrin är vår andliga hälsas sanna barometer.

Snålheten och frossandet kan som de andra lasterna dämpas av moderskapet. Vi har ju våra konsumtionsvanor att utgå från. Utgifterna för barnen är i början ett avbräck i varje budget. Nya skor, uteätande, spännande resor, allt det där får stå tillbaka, särskilt om

man sparar för högskolestudier eller för skolor med särskilda avgifter eller fritidsaktiviteter, som alltid spelar in.

Men pengarna är inte det enda kvinnor måste lära sig lägga på en lägre nivå – tidsutrymmet hör också dit. Under de första åren med barn är kanske *tiden* mer av en bristvara än *pengarna*. Den härliga fritiden med kaffe på stan i trendiga affärer, långa samtal med vännerna, biokvällar eller bara läsa en god bok – allt det där är ”borta med vinden”. Det saknas helt enkelt timmar på dagen för att hinna med allt som står på minneslistan.

Måttfullheten, som i grunden är detsamma som att arbeta inom ramen för sina resurser, spelar in när en kvinna är skyldig att inte bara tänka på sig själv i sin livssituation. Det blir en extra bonus för alla eftersom det hjälper till att planera klokt för maten och måltiderna. Maten liknar på många sätt pengarna. Överkonsumtion blir underskott någon annanstans. Om jag tidigare stoppade i mig sötsaker på morgonen för att känna mig piggare och sedan gick till gymmet och ägnade mycket tid åt att balansera morgonens sockerintag så är det slut med det nu. Jag kan inte göra så längre. Vi vet också att andra faktiskt är beroende av oss vilket gör att hälsan blivit viktigare men inte av samma skäl som tidigare, när det mer handlade om hur man såg ut på badstranden. När vi praktiserar måttfullhetens dygd och vänjer oss vid att hålla koll på behoven på en del områden, blir det lättare att hålla igen på andra områden också. Dygderna samverkar på det sättet.

Om vi kan dra ner på det vi är vana vid – kanske fritid eller kontanta pengar – har moderskapet en särskild förmåga att få oss att värdesätta det andliga livet och inse hur viktigt det är. När vi känner hur mycket vi älskar våra barn och prioriterar deras bästa, inser vi mer och mer hur mycket Gud älskar oss. Varför skulle vi då låta oväsentliga saker komma mellan oss och Gud och hindra oss att själva älska honom, som vårt personliga svar till Honom?

Djävulen mitt på ljusa dagen – eller lättjan

Rebecka började ge upp tron på bönen kraft och kände efter många år tvivel på att hennes försök i bön åstadkom något. Visserligen trodde hon att hennes böner var besvarade men det bestående intrycket var att bönen ändå inte ledde fram till något konkret. Hon led av lättjans last.

Lättja är ett ord som inte används ofta nuförtiden – det påminner kanske om en tonårspojkes rum som luktar som tonåren – med pojken själv som pricken över 'i-et' framför bildskärmen. Han är liksom uppslukad av det han ser. Men lättjefulla kvinnor, finns de? Såklart inte. I alla fall inte i betydelsen lata och bekväma! Här bör det nog ändå sägas att vår förståelse av ordet tyvärr inte riktigt fångar upp den gamla och medeltida användningen av ordet. Behovet av avkoppling, jakt på det nya, långtråkighet, splittrad uppmärksamhet och allmän uppgivenhet, är vårt tidstecken på lättjans last. Något pockar på: "Jag är trött på det här. Kom så sticker vi." Det kan kallas "djävulen mitt på ljusa dagen", därför att munkarna som levde i öknen på 300-talet och 400-talet talade om en särskild slags *malaise* som ansatte dem mitt på dagen, när solen stod som högst. De hittade på vilken ursäkt som helst just då för att slippa bönen och meditationen, som var deras kallelse i öknen.

En av ökenfäderna på femhundratalet använde sig av bilden av en person i en mörk tunnel när han gav råd till dem som kämpade med kallelsen. "För att gå vidare, håll dig nära väggen, det du känner till. Gör det du alltid gör och härda bara ut tills du kommer fram på andra sidan." Eller också sa han för att lyssnarna skulle förstå: "Om du måste äta, ät. Om du måste sova, sov. Men lämna inte din cell."⁵² Gå sträckan ut. Winston Churchill har sagt: "Går du genom ett helvete, fortsätt."⁵³ Bästa sättet att hantera lättjan är alltså uthållighet i kombination med att tjäna andra med vänlighet. Man bör alltid vara medveten om att det är tjänandet man är kallad till. Det finns alltid någonting att ägna sig åt som mor som motvikt till den vanliga självupptagenheten med det alltför tråkiga arbetet, den egna tröttheten eller rena frustrationer. Moderskapets vardagsrytm med

⁵² Jean-Claude Nault, O.S.B., *The Noonday Devil: Acedia, the Unnamed Evil of Our Times* (Ignatius Press, 2015), sid 43,

⁵³ <http://www.forbes.com/sites/geoffloftus/2012/05/09/>.

sina fasta uppgifter ger oss nåden att rensa ut bland tankarna och ge mer av oss själva till vår omgivning. Där finns alltid behovet av en mors kärlek.

I andra och tredje kapitlet gick vi in lite på den feminina kallelsen. En del av den kallelsen innesluter det som ligger i varje kvinnas hjärta (viljan att förhindra skador eller vända lasterna rätt). Får det komma till genuint uttryck syns längtan efter helheten inom kvinnan själv och förmågan och kraften att dela med sig av sina rika resurser för att bidra till att andra kan förbättra något i livet. Vi har nu gjort våra observationer och kommit fram till att de feminina *lasterna* urholkar den viktiga längtan själv, därför att en kvinna inte kan nå ut över sig själv om hon är självcentrerad och självupptagen. Hur mycket hon än försöker, kommer lyckan *alltid* att fly undan, eftersom det är genom "att ge sig själv som gåva som hon finner sig själv och sin lycka och frid", för att ännu en gång citera påven Johannes Paulus II.

Till eftertanke

- 1 Finns det områden i livet eller i samhället där du ser att prylar och annat sätts ovanför själva livet?
- 2 Vilka områden kan du omorganisera så att de ger mer utrymme för det andliga livet och som också hedrar och ärar andligheten?
- 3 Tror du att praktiserandet av dygderna, som moderskapet tillför oss som kvinnor, kan bidra positivt på andra områden i det liv du nu har?

ÅTTA

.

Säga ifrån på skarpen

Det finns ingen synd eller fel som ger människan en sådan försmak av helvetet i detta liv som vrede och otålighet.

- S:ta Katarina av Siena⁵⁴

Vi bor i en oerhört emotionell värld. Hjärtats känsla styr över huvudets kunskaper. Våra sociala media delar ut emotionella piskrapp praktiskt taget varje dag. Vad upplever vi när vi duttar oss igenom Facebook? Vi blir upprymda, frustrerade, ledsna, arga och glada inom loppet av ett par sekunder. Fråga vilken journalist som helst. Han eller hon vet precis vad som är säljande journalistik: ilska, upprördhet, chock eller bedrövelse. Det finns ett överflöd av retoriskt "pathos" i samhället. Känslorna är precis vad detta "pathos" vädjar till. Till och med när vi lyckas tygla dem med logiska argument vinner de ändå på något sätt, eftersom de fått fritt spelrum i själen.

Tyvärr uppmärksammas känslorna för lite när det gäller vårt moraliska liv. Biktfäder och äkta makar är ofta motvilliga att tala om dem och vad de betyder: "Tycker du att jag är för känslomässig?" är den reaktion man väntar sig vilket bekräftar diagnosen men inte löser problemet. Visst har vi resurser för att ta itu med våra känslor, särskilt när vi blivit arga på något eller ledsna för något. Vi skyggar ändå för samtalsämnet och räknar känslorna till temperamentet eller hormonerna. Det är klart att de två faktorerna också står för mycket i en kvinnas liv, men vi gör oss själva ingen tjänst om vi inte vill ta upp dem och tala om dem ärligt i ett sammanhang där dygderna och lasterna finns med. Många negativa känslor kan faktiskt bemästras.

⁵⁴ *St Catherine of Siena as seen in her letters*, A Scudder (New York, 1905)

Obearbetad känslsamhet kan leda till en slags vimsig kamp mot många svårigheter. Andliga rådgivare förklarar gärna, särskilt om de gått i skola hos S:t Ignatius och lärt sig urskillningsförmåga, att känslorna är en enkel väg in i människan för djävulen, som bedrar oss genom att fresta oss till ett negativt känsleregister. Vredesutbrott, indignation, rädsla eller till och med en smygande apatisk känsla, kan vara röda varningsflaggor. Bästa sättet att skydda oss, mot både djävulen och slaveriet under känslorna, är att erkänna och tro på att känslornas inflytande kan inskränkas tillräckligt mycket.⁵⁵ Vi behöver alltså inte här fördjupa diskussionen om vilka laster som behöver röd varningsflagga.

Edith Stein bidrar också hon med förklaringar till hur det blir när det emotiva tar över det rationella.

Intellektet är ljuset som lyser upp förnuftets bana och utan detta ljus rör sig känslan fram och tillbaka. Om känsleregistret underordnar sig intellektet kan känslorna förmörka ljuset och snedvrída bilden av hela världen... Känslorörelserna behöver det kontrollerande förnuftet och viljans inriktning.⁵⁶

Stein förklarar att det är intellektet som måste bestämma över känslorna, om vi ska kunna uppfatta verkligheten som den är. Många i den sekulära kulturen tror felaktigt att de starka känslor man kan bära på, och ge uttryck för i en viss fråga, är detsamma som att tänka igenom frågan.

Både män och kvinnor behöver utveckla den mentala förmågan. Kvinnors anlag för medvetna och undermedvetna känslor kan vara jämförelsevis farliga. ”I de fall den mentala förmågan och viljan inte får stöd av en disciplin blir de känslomässiga uttrycken tvångsmässiga, så att ingen kan veta var de till slut hamnar,” förklarar Stein. ”Och eftersom känslolivet alltid kräver någon form av stimulus

⁵⁵ Jfr Timothy M. Gallagher, *The Discernment of Spirits*, New York, 2005.

⁵⁶ Stein, *Woman*, sid 97.

skapas ett sinnlighetsberoende, eller ett begär till lust,⁵⁷ om inte den mentala styrkan och viljan är vägledande. Stein förklarar vidare att den alltför emotionella och sensuella kvinnan ofta inte växer i det andliga utan sitter kvar i den materiella verkligheten på grund av sambandet mellan kropp och själ.

Kvinnor är fysiskt sensuella och förälskar sig ofta i de känslor som associeras till kärlek. En kvinna jag minns sa en gång: "Jag är kär i att vara kär". Hon talade om de tidiga känslor ett par upplever när en ny relation slår ut i blom. Våra skilsmässodomstolar i USA är fulla med människor som inte visste hur svårt äktenskapet kan vara och blandar ihop de första känslorna av tidigt blommande lycka med den sanna och bestående kärleken. En relation kan gå åt två håll: förmågan att ge sig själva förbehållslöst leder mannen och kvinnan in i en allt djupare verklighet eller också faller relationen ihop.⁵⁸ De första upplevelserna av förälskelse och lycka fungerar som drivkuggar för att paret kan komma igång och bilda en egen enhet skild från andra.

Som mödrar anpassar vi oss snabbt till att utöva kärleken som en *viljeakt* och inte bara som en *känslsak*. Kärleken finns i många former och moderskapet är en. Men just *viljan* är grunden i moderskapets kärlek. Inte många mammor går upp mitt i natten fulla av *varma känslor* för att trösta ett barn som gråter. Ska hon kämpa med en envis småtting? Ska hon hjälpa ett barn med läxan efter en lång arbetsdag? Gör hon det är det naturligtvis av kärlek, men det kräver mer viljans medverkan än känslornas! Det blir mycket lättare att älska andra – våra män, föräldrar, syskon, folk vi inte känner, och framför allt Gud, med samma kärlek när vi väl lärt oss att *vilja* det och inte vara motiverade av starka känslor. Moderskapet väcker viljan till liv. S:t Johannes av Korset och andra helgon har förklarat att vi blir bedömda efter kärlekens gärningar – i termer av viljekter – och inte av flyktiga *känslor*.

Känslorna är naturligtvis inte bara något dåligt. De behöver bara intellektet och viljan till stöd. Det är inte bra att rakt av agera på

⁵⁷ Ibid

⁵⁸ Se Thomas Morrow, *Overcoming Sinful Anger* (2015).

impulser och infall. Som Stein förklarar, "är det möjligt att känslomässiga reaktioner i sig själva också kan bedömas som "rätta" eller "felaktiga" eller "olämpliga". Det betyder något att känna glädje över sådant som är gott och verkligen vackert att se, och avsky för det som är grovt och ouppfostrat."⁵⁹ När vi växer andligt och växer i dygderna blir verklighetens goda, sanna och vackra egenskaper allt tydligare för oss, samtidigt som vi blir mer uppskakade över det som är fult, dumt och vidrigt i samma verklighet.

För mammorna, och för dem som är mitt uppe i havandeskapet, är dagen fullpackad med händelser som skulle få vilken kvinna som helst ur balans. Känslorna behöver nu omdirigeras. Hur många av oss känner inte att vi är väldigt arga eller sura för att det vi ville helt enkelt misslyckades? Vi är kinkiga och avundas andra. Lever vi ensamma går det att dölja utåt. Men har vi barn fungerar känslorna som vulkaner. Vi måste helt enkelt klara av sprängkraften utan att göra våld på oss själva. Vi måste lära oss att stämma i bäcken (ibland genom biktens sakrament eller psykoterapi) eller hitta aktiviteter som kanaliserar spänningarna. Bästa sättet är förstås att offra dem tillbaka till Kristus och låta honom göra något nytt och vackert av dem. Viljan måste bli starkare än känslorna och det kan vi lyckas med, när vi vet hur och åt vilket håll vi ska styra dem. En präst liknade känslorna vid en hund – en vild hund terroriserar medan en tam hund skapar lugn omkring sig och är en god kamrat. Tar vi upp den dagliga kampen med känslorna öppnas en frihetens dörr för oss själva och familjerna. Vi har befriat oss från känslornas despotism i stället för att stänga in dem i garderoben.

Vilket blir nu svaret på alla dessa vildvuxna känsloladdade laster? En dygd jag måste erkänna jag inte visste mycket om när jag började skriva på den här boken var *saktmodet*. Ja, det milda saktmodet! Man tror kanske det liknar någon som inte har råg i ryggen, en feg person, en slags gelé vid beröringen. Men det är precis motsatsen. Bland dygderna är saktmodet den mest missförstådda av alla dygder. Det ligger överraskande nog ingenting av kraftlöshet i att vara mild och saktmodig. En saktmodig kvinna är en kvinna med en

⁵⁹ Stein, *Woman*, sid 102-103.

unik styrka som ger henne förmåga att styra känslorna i perfekt samverkan för att möta det som olika svåra situationer kräver av henne. I de dagliga utmaningarna är saktmodet svaret!

Låt mig ta ett exempel. När Stella var singel och reste mycket med flyg i arbetet blev hon en mycket krävande och otålig flygresenär som alltid förväntade sig bästa service. Många år senare, när hon och maken bestämt att hon skulle stanna hemma med barnen, reste hon med barnen för att hälsa på hos föräldrarna. Utan statuspoäng som resenär fanns nu inga särskilda förmåner att hämta ut. Hon var egentligen inte förberedd på att bli så illa behandlad som hon blev på en av delsträckorna. Efter att ha uppsnappat ett meddelande inom kabinpersonalen att VIP passagerare skulle komma ombord flyttades Stella och barnen utan närmare förklaring till rad 19 från platserna på rad 6. Sedan flyttades de en gång till bakåt till den allra sista raden i planet, den 24: e. Stella koncentrerade sig på att vara saktmodig och reagerade inte på situationen som hon skulle ha gjort fem år tidigare. Hon förstod att hon dumpats längst bak eftersom alla tänkte på att barnen skulle vara störande för VIP passagerarna. Hon kunde ha kostat på sig ett lite dramatiskt utbrott men försökte i stället bara göra det bästa av situationen.

Saktmodet är alltså en djup inre styrka som blir ett slags kroppens instrument med uppgift att hålla styr på känslolivets mer oväntade utspel. Det är också tecken på djup tro. Saktmodet bevisar att kvinnan *vet* att allt som händer henne i livet ingår i Guds försyn. Det händer i livet därför att det antingen är något Gud vill i positiv mening (det goda) eller något han tillåter (det onda, det dåliga, prövningarna, lidandena, striderna, osv.) för något som är ett större gott, ofta något som hjälper oss att komma närmare honom och lita mer på honom.

De senaste sju åren har jag i den ena kyrkan efter den andra suttit nästan varje söndag i lilla barnrummet där de små kan gråta och skrika utan att det stör. Att det lilla rummet skulle bli mitt klassrum i ämnet saktmod hade jag aldrig ens tänkt på. Rummet behövs och det är bra att det finns men det är påfrestande och tar på krafterna. För mig låter det helt rätt att kalla det ”den tilltalades

plats”, som i en domstol för tvistefrågor. Jag tänker på det som ett purgatorium. Blotta tanken att få in församlingens mest sömnberoende, slutkörda par i ett trångt och kvavt rum och sedan fylla på med massor av barn med varierande grad av uppmärksamhet, gnällighet, ätvanor och uppförande är som en noggrant utformad katastrofplan.

Som min man kan intyga hade jag som regel att under de första åren komma ut från mässan i upplösningstillstånd och gå från ”den tilltalades plats” direkt till biktstolen. Förklaringen var den att jag var van att sitta i första raden och ge mässan all min uppmärksamhet och sedan plötsligt hamna längst bak i kyrkan i ett litet avskilt rum. Sett i backspegeln var det en svåruthärdlig övergång. På den tiden tänkte jag bara ”hur många år till måste jag vara med om det här?” Till detta kom att moderskapskurvan var i brant stigande och att vi såg olika på föräldrarollen.

Inom mig hade jag någon slags klockliknande mässrytm. ”OK, vi har klarat oss igenom homilian. Nu gäller det bara eukaristiska bönen också.” Slutet på varje mässa kändes som en andens seger därför att jag fullgjort söndagsplikten utan någon större härdsmläta (min eller barnens).

Vad jag lärde mig av den intensiva upplevelsen i gråtrummet var att jag inte kan kontrollera någon annans beteende annat än mitt barns (ibland) och mig själv, särskilt mitt eget inre sinnelag. Att bli arg och frustrerad av allt ovidkommande kaos omkring mig ledde mig inte närmare Gud. Men jag började ändå förstå att den nya förmågan att styra känslorna spillde över i andra områden i livet och att jag faktiskt fick hjälp att komma ifrån mycket av det inre känslomässiga kämpandet med mig själv som jag tidigare hängt fast vid.

Saktmodet skapar ett andligt rum i kvinnans själ för att höra Guds röst och foga sig efter hans vilja. Utan en plats att stoppa in dem i kan känslorna stänga in oss i våra egna tankar, behov och fixeringar. Bara i det klara flödet av Guds nåd som kommer från saktmodet i det praktiska livet kan våra intentioner renas och ge

själen plats och tid för Gud så att Han kan göra det han måste göra för oss och forma oss ytterligare.

Till eftertanke

- 1 Vilka är de känslor du kämpar mest med?
- 2 Hur tror du dina relationer skulle kunna bli bättre om du tog tag i de områden som är jobbigast för dig?
- 3 Varför är arbetet med att stärka viljan viktig för att jobba med känslorna?

NIO

Oron och den inre betraktelsens förlorade konst

Genom ängslan och oro i livet försöker Satan avtrubba hjärtat och göra en boning åt sig själv där.

- S:t Franciskus av Assisi⁶⁰

Kvinnor oroar sig. Vi oroar oss som om det var vårt jobb att oroa sig. Vi oroar oss i professionen. Överraskande nog är inte oron en dygd. Medan det ur en synvinkel kan verka som om oron och ängslan kommer till oss för att vi passivt måste acceptera dem, så är oron i själva verket en last vi kan behärska. Tyvärr har ängslan ibland mer med hormonerna, stressen eller andra emotionella sår att göra, men i allmänhet är vi inte så hjälplöst förlorade att vi inte kan kämpa emot sådana känslor.

Många kvinnor jag känner låter tankarna fara ut någonstans i framtiden. De oroar sig sedan för vad som ska hända under tiden mellan nu och framtiden och orosmoln strömmar lätt in där de befinner sig för ögonblicket. Amningen vid midnatt eller sömnlösheten på småtimmarna har en särskild förmåga att sätta igång orosvågorna. De rullar in, större, mer uppjagande och mer reella. Andra kvinnor anar det värsta och tänker på förvarningar medan andra tänker bakåt i tiden och oroar sig för att de inte gjort saker och ting annorlunda. Envisa tankar som "Om jag bara inte hade gjort just det där" eller "Varför sa jag det?" uppfyller själen med ånger, skam, dåligt samvete eller vrede – eller allt på en gång. Vad man däremot inte pratar så mycket om är hur eller om man ska

⁶⁰ "Sainly Quotes", <http://catholictradition.org/Saints/>

förhålla sig på något särskilt sätt till oron och ängslan – bortsett från att det kan finnas ett samband med medicinering då det naturligtvis blir en viktig fråga. Jag har en känsla av att många kvinnors oro kan förklaras med en omedveten föreställning om att oron på något sätt håller dåliga ting och händelser på avstånd. Om någonting kan hända, och vi oroar oss, så händer det inte! Det är alltid det oväntade som händer, eller hur? Om vi alltså tänker på något innan det händer, så har vi på något sätt kontroll över situationen. Eller om vi oroar oss över något i förväg så är vi kanske bättre förberedda och kan agera rätt.

Vi oroar oss alltså. Behöver vi göra något åt det?

Jag har ofta undrat över versen i den Heliga Skrift: "Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det" (Luk 2:19). Vad var det Maria begrundade och varför? Hade hon inte fullt upp att göra som alla andra kvinnor? Och vad ska man tro om Symeons profetia att det *genom hennes egen själ skulle gå ett svärd*? Fick inte det henne att sitta uppe på natten? Ändå säger inte Lukas och de andra evangelisterna ett enda ord om att Maria oroade sig. Ingenstans läser vi något om "att Maria låg och vred sig hela natten och oroade sig". Inte heller "att Maria fick djupa fåror i pannan och att hon försökte dölja för andra hur det pressade henne och tog på krafterna". Och varför oroade sig Maria inte? Svaret är att hon litade på Gud och ödmjukt underkastade sig allt i hans gudomliga försyn. De flesta av oss behöver emellertid lite mer hjälp på grund av våra ofullkomligheter.

Kvinnorna har en benägenhet att oro sig. Inga invändningar, eller hur? Men vi har också en kontemplativ gåva. I själ och hjärta marinerar vi hela tiden idéerna. Den Heliga Skrift förklarar att Maria i sitt *begrundande* befann sig i ett tillstånd av kontemplation över Kristi liv och gudomlighet. Andra översättningar säger att hon behöll sina tankar "som en skatt". Hon "idisslade" idéerna, minnena, underverken och kanske sorgerna, kanske på ett sätt som liknar vår rosenkransbön.

Kan det vara så att oron och oroandet är den syndfulla och brustna sidan av det som är uppåtstigande kontemplation? I så

fall avslöjar den ständiga oron *bristen på tillit* och att vi har en *fallen natur*. Vi är kanske kallade att i tro skåda Guds mysterium och betrakta barnens skönhet i stället för att oro oss. Visar det sig inte då att vi i djupet av oss själva har en fullständig tillit till Fadern som har en så stor kärlek till oss? Ger vi däremot efter för den efterhängsna oron är det just det som är gott och vackert i kontemplerationen vi lyfter bort och vi släpper fram vår ängslan i dess ställe. Vi kan förstå det som en brist av förtroende för Guds försyn.

Många av oss har egentligen aldrig lärt oss att vi både kan och bör behärska vår oro och ängslan eftersom det liksom smugit sig in i vårt väsen. Den Heliga Skrift säger tydligt att mänsklig oro är värdelös, "Vem av er kan med sina bekymmer lägga till en enda aln till sin livslängd? (Matt 6:27). S:t Bernhard talade om att "gå omkring med sin egen väderlek" och med det menade han att vi inte skulle låta mörkret omkring oss beröva oss friden och glädjen. Den här idén att "behålla friden inom sig" som jag hittade någonstans, fungerar bäst för mig som försvar mot oro och ängslighet. Tanken på att vaka över sin frid verkar viktig därför att det ju är ett slags arbete att beskydda det inre emotionella livet som så lätt kommer i oordning.

Jag har fyra barn. Jag upptäckte att jag oroade mig på helt olika sätt och utan begripliga skäl under var och en av de fyra graviditeterna. När det första barnet kommit oroade jag mig mest för hur jag skulle använda avfallshanteraren under köksbänken. Jag har ingen bra förklaring men alla måste ut ur köket innan jag satte på den. Det var naturligtvis hormonerna som var orsak till min oro och jag är nu tacksam för att den fasen är över. När jag var gravid med tredje barnet tänkte jag alldeles för mycket på barnets hälsa. Jag närmade mig trettio års ålder och hade kommit förbi det magiska antalet år när riskerna för att något skulle hända med graviditeten går från försumbara till signifikanta. Oron matades på med det ökande antalet tester, genetisk rådgivning och särskild vård före nedkomsten. Vi gamla damer (och den så kallade "geriatriska" livmodern) är en särskild målgrupp för en hel industri av möjliga åtgärder. Jag förtärdes av oro för det här barnet. Samtidigt kände jag att vilket barn som helst Gud gav mig skulle vara en välsignelse. Det

var en sådan lättnad när ultraljudet visade en frisk pojkbaby med alla sina lemmar. Han hade inga kromosomförändringar och inget annat fysiskt oroande. När jag senare på eftermiddagen la mig för att sova en stund tackade jag Gud för hans barmhärtighet och generositet.

Det var som om en vänlig röst talade rakt in i mitt hjärta:

"Jag är inte orolig för dig."

"Är du inte orolig för mig?" frågade jag.

"Nej."

"Är det alltså jag själv som sätter igång all oro?"

"Ja."

"När jag oroar mig har jag alltså inte någon kontroll alls över universum, eller ens mitt eget lilla hörn i det stora?"

"Nej."

"Så egentligen behöver jag inte oroa mig!"

"Nej."

Plötslig kände jag en lättnad och en inre frid jag inte haft tidigare. Det var bara det att jag började oroa mig för att jag skulle glömma bort att inte oroa mig. Gamla vanor sitter som berg. Jag bar på en brist, ett riktigt fel. Tiden, tålmodet, övningen allt det där tillsammans skulle hjälpa mig att komma över min brist. Det är så med alla gamla vanor. Tiden, tålmodet, övningen hjälper!

Till slut brydde jag mig inte om att oroa mig och såg med förvåning att det bar frukt på andra områden i livet. Utan att falla på en del stötestenar gick det naturligtvis inte men inställningen var seriös. De emotionella pendelsvängningarna mellan rädsla och oro var som borta. Mitt tålmod växte sig starkare mycket därför att de egna känslorna inte sög ur krafterna i mig som tidigare.

Slutar vi oroa oss lutar vi ofta åt att försöka fylla ut tomrummet. Det är något som bereder oss högst påtagliga svårigheter. Vad ska vi nu tänka på i stället? Som kvinnor har vi en mycket stor potential för kontemplation. Vi ber gärna rosenkransen. Visst, men vi kontemplerar också mycket annat andligt. Kontemplationen, eller hjärtats begrundande, är enligt Skriften som att spruta syre på elden, alltså vår tros eld och kärleken till Gud. Den fungerar också som roder i öppen, hög sjö.

Fiona fick en lektion i kontemplation efter att ha drabbats av motgång i livet. Hon hade nyligen förlorat den älskade mormodern och den bästa väninnan hade flyttat till annan ort. De två kvinnorna hade varit en trygg ankarplats i livet. Det var relationer hon kunnat lita på och nu var stödet borta. De goda och starka minnena hade hon kvar men allt annat kändes annorlunda. Till och med staden där hon bodde kändes för stor därför att de platser där hennes älskade vänner bott nu kändes tomma och kalla. När hon började med bön försökte hon få mening med sitt nya liv och undrade hur det skulle bli när dessa två viktiga personer inte längre fanns nära henne som stöd. Allt var förändrat.

I en känslomässigt stormig tid märkte Fiona att något ovanligt var på väg att hända inom henne. Hon kom fram till att den enda platsen där hon inte var tvungen att hela tiden anpassa sig till ändrade omständigheter var kontemplationen. Gud var den ende hon kunde gå till som alltid var konstant densamme. När hon sedan märkte att hon var orolig av något skäl, insåg hon att hon behövde tänka mer på de egenskaper Gud alltid tillskrivits i teologin, det vill säga godheten, det eviga livet, den pålitliga kärleken och den gränslösa storheten. Till och med bibelversen "Bli stilla och besinna att jag är Gud" (Ps 46:11) räckte för att Fiona skulle hitta sig själv igen. I den kontemplationen fann hon, med alla sina tankar och sin bön, något fast och bestående att vila på.

Fiona har funnit den enkla konsten kontemplation. Det behöver inte vara något "fint" eller "märkvärdigt" utan bara en plats och en tid för själens stillhet och många tankar om Gud. Hon har upptäckt S:ta Teresas av Avila lära om kontemplationen som talar om samtalet med Gud som med en vän. Hon har lärt sig ta emot hans sätt att meddela sig och låta det vila mot sitt hjärta och få det att stanna kvar där, länge i det inre. Det är chockerande likt fenomenet att oro sig men frukten skiljer sig dramatiskt från orons signaler. Kontemplationens frukt har en helt annan smak. Själens upptäcker hur

det är att känna sig fri, att ha en grund att stå på, att känna harmoni med sin kropp, att veta vad som håller ihop livets mål och medel i praktiken och vinna ett stort lugn. Kontemplationens frukt påminner oss om att vi inte är ensamma och att vi är älskade.

Det kristna livet handlar om att ta upp vårt kors och överlåta oss till Guds försyn. Kvinnors liv är dramatiskt omväxlande och har sina årstider. Den begrundande Maria som förtröstar är vårt föredöme. Ser vi till hur hon fick leva förstår vi att vi inte behöver gå ut i världen för att möta utmaningarna. De kommer av sig själva. Det enda vi har – och behöver – är ögonblickets nåd. Det har jag nu börjat säga till mina barn. När framtiden är här väntar nåden redan på oss – vad som än sker. Under tiden får vi mycket mer av frid och glädje om vi slutar oroa oss och försöker leva nära Gud i hans godhet. Han ger oss en försmak av det som väntar i det eviga livet. Vad kan vara mer befriande än att överlämna varje ord, varje handling, varje tanke till Honom som skapat oss? Ingenting! Ingenting! Kanske S:ta Teresa av Avila har uttryckt det bäst:

Låt inget oroa dig.

Låt inget skrämma dig,

allt förgår.

Bara Gud består.

Tålamodet uppnår allt.

Den Gud har, saknar intet.

Gud ensam räcker.

Och när vi känner på oss att vi börjar glida tillbaka till oron och ängslan behöver vi bara lyssna till den stillsamma lilla rösten. Gud viskar till oss: "Var inte orolig. Jag är här. Bli stilla och besinna mig."

Till eftertanke

- 1 Om du kämpar mot din oro, vilken sorts oro är vanligast för dig?
- 2 Hur kan tilliten och överlåtelsen till Gud befria från just dessa orsaker till oro?
- 3 Finns det några särskilda Bibelstycken eller scener som du kan tänka dig återvända till när oron börjar höra av sig igen?

T

TIO

Vishetens rikedom

En flitig hustru, var finner man en sådan? Långt högre än pärlor står hon i pris.

Ordspråksboken 31:10

När vi var på semester i Portland i Oregon gick min familj och jag på kvällspromenad för att äta glass i stadens trendigaste kvarter. Mot oss kom då två kvinnor tatuerade över hela kroppen och med

piercing. De hade kläder från en *Gotisk Second Hand*. När vi snuddade förbi varandra råkade vi höra vad en av dem sa: "Det är nåt med min beslutsprocess som inte stämmer, tror jag." Den repliken passade in perfekt på en som verkade behöva massor av kärlek och ledning. Antagligen hade hon rätt i det hon sa. Har man som ung under många år fått höra mantrat som ingår i kulturen, "Gör allt du vill", så formas man också av det. Skadan på tankeförmågan tränger djupt in. När exakt den psykiska svagheten, lasterna, har etablerat sig är väldigt svårt att avgöra. Men det förklarar åtminstone varför vanligt sunt bondförstånd varken är vanligt eller sunt nuförtiden.

Det är fullt möjligt att leva med en känsla att man gör något synnerligen gott och ändå i själva verket gör något som är objektivt förfärligt fult. Gabby var just en sådan själ. På högskolan positionerade hon kunskaperna för att främja möjligheterna inom politiken. Hon var *pro-choice* och jobbade som volontär på familjerådgivningen hemma. Hon ville göra någonting riktigt bra på gräsrotsnivå och brann av spänning för sin sak. Gabby satte igång arbetet. Hon fattade emellertid snabbt vad det skulle handla om. De andra som var med henne var hårda, grova, ohyfsade i sitt uppträdande och skadeglada motståndare mot *pro-life* demonstranterna. De som var på motsatta sidan var däremot fridsamma, lugna och kärleksfulla – särskilt när de mötte ett sådant motstånd. Efter två månader la hon av. Skillnaden mellan hennes övertygelse och verkligheten på gatan var helt enkelt för stor. Och ändå hade hon varit så övertygad att hon stod på den rätta sidan i debatten. Det ökenfäderna har förklarat är att den sanna kärleken leder till saktmod medan aktivismen bara leder till bitterhet och hårdhet.

Det finns ett intressant element i dygderna som jag ännu inte varit inne på. Dygderna fungerar ihop, växer tillsammans men kan också brytas ner av den svagaste länken. Tänk på en gammal målarburk som man vill öppna. Om man bara försöker på ett ställe på sidan kanske locket inte rör sig uppåt alls. Men om man försöker runt hela locket bänder man upp det till slut. Det är också därför det är så svårt att diskutera dygderna och få dem att falla ner i tydliga egna

fack, eftersom de hänger ihop i en enhet. Den som är märkbart bra på bara det ena området kan just därför få allt att falla tillbaka i ett elakartat tillstånd för de andra dygderna. Det är som när man stickar en kofta. Dygderna stickar, lasterna river upp och det blir ingen kofta förrän stickandet är avslutat och det som rivits upp kommit på plats.

Allt stickandes frukt, när dygder arbetar väl tillsammans, är försiktigheten och visheten. Det är insikterna, bedömningarna och de rätta besluten som kan fattas eller upptäckas när vi ser tingen som de är, utan bjälken i vårt eget öga som ger en felaktig bild av verkligheten. S:t Thomas av Aquino har sagt, "Visheten, som är en gåva, är inte kärlekens upphov utan dess effekt,"⁶¹ vilket innebär att Gud ger oss visheten som en kröningsgåva när vi utövar dygderna, särskilt den självutgivande kärlekens dygd, eller kärleken till nästan.

Betsy är mycket upptagen och har fem barn. I början av äktenskapet hade hon och hennes man arbetat tillsammans på

internationella projekt. När hon fick de första barnen drog hon ner på engagemanget medan mannen fick ännu mer att göra och lyckades bra med det arbete de tidigare gjort tillsammans. Hon delade hans glädje över framgången som ju var frukten av de frön de själva satt tillsammans, men varje nytt barn de fick bekräftade tanken att hon faktiskt behövde vara hemma med dem, trots frestelsen att vara direkt inblandad i mannens framgång. Så hände det att hennes man fick förslag till ett kontrakt med en filmproducent som skulle ta hans arbete till en helt ny nivå som yrkesman och som också skulle hjälpa familjen ekonomiskt. Trots sin mans uppenbara förtjusning över ett sådant erbjudande lyckades Betsy övertyga honom att filmkontraktet inte var det bästa för familjen. Betsy visste att hon inte kunde uppoffra familjelivets frid och harmoni, vilket måste komma allra först om de skulle uppfostra barnen till helgon. De flesta av oss skulle inte kunna tacka nej, som Betsy gjorde. Vi skulle rättfärdiga oss och säga: "Tänk på allt det goda vi skulle kunna göra med pengarna."

⁶¹ *Summa Theologica*, Vol 3 (New York, Cosimo, 2013, 1377.

Ändå är det ofta så visheten visar sig – världen kanske inte anar den men för den visa kvinnan blir det uppenbart.

Delaktighet i styrkan

När vi är Herrens levande tjänarinnor som följer hans vilja och växer som personer kommer livet att förändras, förklarar Edith Stein. Till att börja med märks det att uppmärksamhet och respekt, vänlighet och godhet runt omkring oss får en annan och finare ton. En kvinnas törst efter Gud djupnar. Hon lägger också märke till att gåvor hon tar emot inte bara är till henne själv utan ges för att delas med andra i generositet och kärlek. Hon söker nya tillfällen att göra uppoffringar för andra eller hjälper människor med vad de behöver. Vad hon också upptäcker är att de som har störst behov av kärlek också är de som är svårast att älska.

Kvinnor kan ha mycket olika och skilda kallelser. För att uppfylla dem krävs då ett antal viktiga dygder, enligt Stein:

Kvinnans själ måste vara *expansiv* och öppen för alla mänskliga behov. Den måste besitta en viss *stillhet* så att inga sparlågor släcks ut i kastbyarna. Den måste ha en viss *värme* så att känsliga knoppar inte fryser till. Den måste vara *ren och klar* så att inga småkryp lägger sig till ro i de små skuggiga skrymslena. Den måste vara *självständig* så att ingen invasion utifrån utsätter det inre livet för fara. Den måste vara *tömd på sig själv* så att hela personen står till andras förfogande så snart någon kallar på den.⁶²

Det är den sortens kvinna påven S:t Johannes Paulus II har kallat "den fullkomliga kvinnan":

⁶² Stein, *Woman*, sid 132-133

I varje tid och land finner vi "driftiga" kvinnor (jfr Ords 31:10) som, trots förföljelse, svårigheter och diskriminering, har deltagit i Kyrkans mission... Dessa kvinnors vittnesbörd och gärningar har haft betydande inverkan på Kyrkans liv liksom på samhället. Heliga kvinnor har handlat "frivilligt", styrkta av föreningen med Kristus, även om de utsatts för social diskriminering. En sådan förening och frihet rotad i Gud förklarar till exempel S:ta Katarinas av Siena stora arbete i Kyrkans liv och S:ta Teresas av Jesu arbete i det monastiska livet.⁶³

Johannes Paulus fortsätter att nämna många andra fullkomliga kvinnor, bland dem Monika, Augustinus' mor, Jadwiga av Krakow, Birgitta av Sverige, Jeanne d'Arc, Rosa av Lima och Elisabeth Ann Seton. Det är svårt att tänka sig en mer skiftande grupp av kvinnor

om man ser till bakgrund, erfarenhet och kallelse, osv., och ändå finns ett samband mellan dem genom deras helighet och trohet till Herrens kallelse.

Och så är det för varje kvinna som säger ja till Guds kallelse. Stein tillägger att "de utövar en mystisk, magnetisk dragning på törstande själar därför att strömmar av levande vatten kommer ut från alla som lever i Guds händer."⁶⁴ Den visa kvinnan blir en pelare andra vill luta sig mot som något stadigt, en kraftkälla, som står för insikter och ledning. Eller för att använda en annan av Steins metaforer blir dessa kvinnor energisporer som hittar vägar in i gemenskaper och för över av sin godhet till dem som följer deras gemensamma väg. Påven Johannes Paulus II har sagt något liknande: "Alltså blir den fullkomliga kvinnan (jfr Ords 31:10) ett oersättligt stöd och källa till andlig styrka för andra som lägger märke till hennes stora andliga energi."⁶⁵

⁶³ *Mulieris Dignitatem*, 27 (Katolska utskottet för äktenskap och familj, nr 6, 2012)

⁶⁴ AZ Quotes

⁶⁵ *Mulieris Dignitatem*, 27

Varje last som diskuterats i det här kapitlet tar bort en mors styrka, trovärdighet och själva förmågan att hålla ihop familjen som ett ankare och förhindra att hela fartyget går under i livets stormar. Utan *Mamma* kan så mycket bli så fel. Och utan en stark, sann, betrodd och alltid engagerad mamma är det omöjligt att säga var besättningen på fartyget till slut hamnar. Det betyder inte att pappornas viktiga roll undervärderas – men det finns något av högsta vikt och som är unikt med en mors kärlek som i själva sin inre kärna ger en näring, trygghet och tillgivenhet som inte står att finna någon annanstans.

Till eftertanke

- 1 Tänk på andra exempel på visa kvinnor. Finns det gemensamma mönster i deras beslut eller val inför sina handlingar?
- 2 Vilka egenskaper tror du den ”fullkomliga kvinnan” som påven Johannes Paulus II talade om hade?
- 3 Tror du att dessa egenskaper är de samma i alla kulturer och åldrar? Om inte, vilka egenskaper skulle en ”fullkomlig kvinna” i vår egen tid behöva?

ELVA

Hur ska vi överleva när vi inte längre vet något levandes råd?

Låt oss kasta oss i Hans godhets ocean där varje misslyckande upphävs och all ängslan övergår i kärlek.

S:t Paulus av Korset⁶⁶

”Det här är sådana symptom man bör hålla utkik efter och om de visar sig, måste man uppsöka sjukhuset utan att vänta,” sa min förlossningsläkare allvarligt när han uppdaterade mig på de livshotande omständigheterna jag varit utsatt för under min senaste graviditet. ”Och du får inte stå uppe på fötterna i onödan.” När han såg hur jag reagerade sa han mycket vänligt, ”Behöver jag prata med din man om det här så att du kan få den hjälp du behöver?” Med tre små barn och ett fjärde på väg kunde jag knappast fritt välja att ligga med fötterna på sängen...

Det finns tillfällen då varje mamma skulle vilja ge upp därför att hon inte ser något levandes råd, och då hon också snart inser att hon inte har någon att överlämna sig till med vita flaggan i handen: ”Jag ger mig!”. Det känns som rena lyxen att kunna säga, ”Kan du hoppa in nu och ta över. Jag behöver ett break och håller mig

⁶⁶ AZ Quotes

undan.” Ibland finns ingen far-eller mormor eller faster eller moster eller gudmor eller älva ur sagornas värld i vår närhet, ingen som kan komma till undsättning.

Det finns många förklaringar till att moderskapet kan kännas rätt så svårt. Det finns en som nog är den mest förbisedda av alla och det är 1960-talets sexuella revolution. Utfallet ser inte ut att ha någon ände så långt ögat ser. Jag har ofta tyckt att en kvinna borde ha fått en extra arm när ett nytt barn anmält sig. Historiskt sett har det funnits många sådana armar på lut för den kämpande mamman. Det vimlade av småbarnsfamiljer i grannskapet och det fanns ett överskott på lokala fastrar och mostrar, far- och morföräldrar och kusiner som man kunde be om hjälp när det behövdes. I våra dagar är grannarna oftast på väg till jobbet, skolan eller förskolan och det är tomt i huset eller lägenheten. Och i stället för att komma över med en liten måltid eller något vänligt erbjudande att ta hand om de äldre barnen, så kan de som möjligen kunde hjälpa till med något se väldigt frågande ut och lika väldigt nedlåtande undra över hur någon frivilligt kunde ha mer än två barn. ”Ni har ju verkligen ställt till det för er” är en ganska vanlig attityd i vår radikalt individualistiska kultur. Man får alltså gilla läget och jobba på så mycket man hinner med att bygga upp ett nätverk med vänner och bekanta som man törs lita på när det kniper. Det kan kännas som att ta en överkurs i företagsledning när man väntar ett barn till. Finns alla hjälpstationer och scheman på plats hemma när jag är på förlossningen?

De flesta mödrar kan berätta för oss hur det kändes de där gångerna när de egentligen inte trodde att de skulle klara sig dagen igenom. Det kan ha hänt dem att de känt sig som uttorkade löv som smulas sönder i handen bara man vidrör dem. Mammor kan berätta att de ibland haft det så i långa perioder. Det är kanske då de själva behöver mödravård. De måste få det rimligt bekvämt omkring sig, de behöver känna sig glada, pigga och att någon faktiskt är tacksam mot dem för vad de gör och gjort. Den moderliga beröringen är så skön och låter tårarna komma fram! Mammorna behöver mammor. Det är klart att de också upplever stor tröst från sina män, men männen är

ofta lika stressade de och lika trötta, eller tröttare. Det blir därför alltid viktigt att ha en liten aning om vart man ska vända sig, när man inte har någon annanstans att gå.

Som vi diskuterat i tidigare kapitel gör vi framsteg i dygderna om vi drivs lite längre än vad vi egentligen förmår. Förstår vi vad som står på spel och kämpar, utvecklar och stärker vi dygder inom oss. De tillfällen vi upplever sådant fysiskt-mentalt "gränsöverskridande" har mycket att ge oss, särskilt om vi hör till dem som har en mycket självständig "Jag klarar allt själv, tack" attityd. Gud har inte gjort oss för att vi ska vara öar utan format oss med vissa svagheter som tvingar oss att lita på andra i vissa situationer. Också här kommer ödmjukhetens dygd att göra sitt arbete med oss.

Det finns ändå en hel del man kan göra när man kämpar i uppförsbacke. Några beprövade förslag följer här:

Använd förebyggande medicin. Innan vi kommer till vägs ände är det alltid bra att ha verktyg som hjälper oss att inte göra ett misslyckat återtåg på vägen. Gott humör kan göra underverk. En uppfattning om ordning och reda och arbetsschema är också bra. Alla är olika så det som fungerar för dig själv kanske inte fungerar alls för din svägerska, och tvärtom. Det som fungerade förra veckan kanske inte gör det den här veckan. Att känna sig själv och sina svagheter är alltid ett lugnande tillskott i kaos, särskilt när man bestämmer sig för att inte ge upp i förväg.

Att ha perspektiv på saker och ting hjälper mycket när man upplever en kris men det är svårt att dra nytta av det om man sovit dåligt, kommit i obalans på grund av hormonerna eller när man misslyckas i kontakten med sina tonåringar (eller allt det där på en gång). När en krävande situation verkar ta alla ens krafter är det ofta bra att ta en sväng åt ett helt annat håll och ringa en väninna eller vän, ta en promenad eller läsa något som inte har ett dugg att göra med barn och barnuppfostran. Det kan ha en god inverkan.

Var snäll mot dig själv. Att vara mor är ofta tungt och påfrestande inte bara på grund av kraven utifrån, utan också därför att en mor är så medveten om de egna svagheter. Det är

smärtsamt att behöva se sig själv falla tillbaka i synder man trott sig ha övervunnit. S:t Frans av Sales rådde visligen unga kvinnor att vara försiktiga med att förebrå sig själva olika brister; en bittersmakande reaktion kan dock tyda på att den egna stoltheten är på väg ut på grund av misslyckanden och att kvinnan i stället är på väg att bli fullkomlig. Enda vägen till fullkomlighet är att överlämna sig helt åt Gud. Vi kan komma mycket längre på den vägen om vi med lugn och tillförsikt medger att vi har våra brister (som Gud känner väl till) än om vi otåligt ger uttryck för ilska över oss själva och blir lätt frustrerade. Ge dig själv lite lösa tyglar särskilt när du vet hur stressen påverkar dig! Du vet när den kommer och du har lärt dig att hantera den.

Var inte rädda för att gråta. Att gråta är också det där som hör till klichéerna om kvinnan, men gråten har alltid ett syfte. Det är intressant att läsa att en av ökenfäderna rekommenderade munkar att gråta i kampen mot andliga sjukdomar som till exempel håglöshet. "Det lilla barnet gråter när någonting skrämmer det, när det behöver hjälp och när det behöver känna sig älskat. Det är samma sak med vuxna som djupt därinne fortfarande är barn. Gråter man erkänner man att man behöver stöd och hjälp."⁶⁷

Forskarna har nyligen gjort studier på vad tårarna faktiskt innehåller och man har tittat både på tårar som framkallas när man skär lök och när man gråter av känslökäl. Tårar av känslökäl innehöll hormoner som produceras under kroppslig stress enligt den här studien. Tårarna är sannolikt ett sätt att driva ut hormoner från kroppen vilket förklarar varför man ofta känner sig bättre om man fått gråta ut en stund.⁶⁸ De tårar som kom fram från löken hade en mycket mindre komplex biokemisk profil.

Om vi har något att kämpa med är tårarna bra för att komma ett steg längre. Ibland kan tårar bero på att vi känner att vi är besegrade eller har förlorat något. Då kommer tårarna utan föranmälan.

⁶⁷ Anton Skorucak, "The Science of Tears," ScienceQ.com.

⁶⁸ David Clayton och Leila Marie Lawler, *The Little Oratory*, Sophia Institute Press, 2014.

Bestäm tid för bön. Bönen och arbetet – *ora et labora*. Det är Kyrkans undervisning – gammal som urberget. Som mammor arbetar vi förstås, men ber vi? Vi måste inte låsa in oss i något fast och formellt för bönen eftersom det skulle lägga till ytterligare något på den långa listan för dagen. Men vi kan låta den vara som vattnet som stilla rinner ner i dagens små hålrum. Om vi väntar på någon som vi lovat hämta kan vi ta fram radbandet, stänga av mobilen och be en dekad av rosenkransen. Om vi hör ambulansen kan vi be en *Ave Maria*. När vi jobbar fysiskt kan vi komma ihåg att Gud är med oss. Det finns massor av små knep under dagen då vi kan öppna hjärta och sinne för Gud. Vi kan vara uppfinningsrika.

För oss mödrar som är hemma större delen av dagen kan monotonin göra oss andligt stumma. Vi kanske är hemma men det är så mycket som avleder vår koncentration att det blir svårt med den själsliga *hemkänslan*. Det blir inte så fridfullt, roligt, rikt på andliga impulser och vänlighet som vi önskar. Att hitta vägar till att ofta upplyfta hjärtat till Gud under dagen skänker oss en jämvikt som behövs för att höra vad Gud säger till oss i *viskningar*. En vän som är präst sa en gång till mig att ”Jesus vill ibland dela något personligt med oss.” Lyssnar vi? Som mammor är vi mycket vana vid att lyssna till våra barns behov och småpladdrande. Det är vi duktiga på och det kan vi vara också när vi lyssnar till Kristus, som talar lågt och stilla med oss. Vi har redan diskuterat upptäckten att Gud verkligen kallat oss *som kvinnor* att lyssna till Honom som talar till hjärtat.

Det är också en böneform att uppoffra värken och våra olika, oförutsedda påfrestningar till Gud. Vi får ju allt av Honom så varför inte ge allt tillbaka till Honom? Vi behöver glömma oss själva och växa mer i kärleken till Honom. Vad vi kan ge Honom som uppoffringar är egentligen bara det som frestar på i livet, den dagliga kampen, irritationsmomenten, sorgerna – stora eller små – allt som hjälper oss att glömma oss själva. Gud tar emot det vi misslyckas med också. Han kan förvandla allt sådant till något vi inte ens kan föreställa oss, om vi bara bjuder in Honom.

Kom ihåg helgonen. Helgonen, själarna i skärselden och skyddsänglarna är med oss och är ivriga att hjälpa oss om vi ber om

det. En mycket kär väninna till mig, Nora, dog för sex år sedan. Hon var Montessorilärare så jag åkallar henne ofta när jag funderar på vad som är bra uppfostran för mina barn. En dag saknade jag henne så mycket så jag sa, "Kan du inte skicka mig några rosor så att jag vet att du är kvar på min sida och hjälper mig." En vecka senare kom min man hem från Walmart med ett dussin vita rosor. Jag frågade honom varför i all världen han hade köpt så fina rosor. Han svarade, "Jag fick det bara för mig." Det var absolut inte likt honom och han aldrig gjort det igen sedan dess. För det första tyckte jag hemskt mycket om blommorna och för det andra förstod jag att det var Nora som sagt åt honom att uträtta ett ärende åt henne.

Ibland känns det som om hela världen höll på att rasa ihop runt omkring oss. Då kan hemmet vara ett kärlekens, förnuftets och ordningens sanktuarium. Familjens rosenkransbön är viktig.⁶⁹ Även om minstingarna gör att man inte alltid upplever "rosorna" så ska man försöka göra det i alla fall. Frukten är förvånande. Hemmet kan verkligen bli en fridens skyddszon när stormarna drar fram genom kulturen där ute.

Sök likasinnade mammor. Jag märkte på en utflykt vilken dramatisk skillnad det är mellan att ha två barn och fyra. Upplevelsen var en slags torrläggning av alla förutsättningar därför att min familjs livsstil var så annorlunda. Jag insåg senare att det var så. Vanligtvis tänker jag på det som något gott med flera barn än två men ibland kan det kännas som om luften går ur en därför att man ses som ett original och för att det bara är allt det jobbiga med barn som poängteras. Det är viktigt att umgås med folk som tycker att våra beslut är rätt och att det är en välsignelse med många barn. Att simma mot strömmen är normalt i en kultur som vår men alla behöver just därför en vilotid emellanåt. De eftersökta kvinnorna måste inte höra till de närmaste väninnorna men de måste vara människor vi kan lita på och koppla av med, eftersom vi har ett gemensamt förhållande till en jobbig kultur.

Glöm inte de vänner som inte har barn. Varifrån hjälp kan komma vet man aldrig riktigt. Jag har välsignats med tre remarkabla

⁶⁹ David Clayton och Leila Marie Lawler, *The Little Oratory*, Sophia Institute Press, 2014.

kvinnor vars närvaro och närhet varit något outhärligt för mig. De som själva inte kunnat få barn kom dagligen in till oss och hjälpte till med det praktiska men också genom att lätta upp det hela med sin uppmärksamhet, sin humor, med lite vin tillsammans och alla samtal och resonemang som gick långt utöver mammaskapet. När läkaren sagt till mig att vila fötterna under graviditeten kom två av dem hem till oss och ordnade med utrustningen i barnkammaren som jag inte hunnit med före nedkomsten. Alla tre gick in i skift med vår familj och lagade maten när junior till slut gjorde sin entré. Jag har förstått vad det andliga moderskapet egentligen betyder tack vare dessa kvinnor som också gett sina liv som gåva och jag har blivit mer medveten själv om hur tacksam jag är för den fruktsamhet som blivit mig given som gåva.

Vad som också varit till stor välsignelse är den nära kontakten jag fått ha med de andliga mödrarna, våra nunnor. Jag har börjat tänka på dessa professionella bedjerskor som mödrar som har ett moderskap för mammor. Nunnornas bön och vishet har ofta hjälpt mig att hålla mig själsligt flytande för jag har kunnat sända ut mina SOS till dem. Det har varit så lätt att hålla kontakt på mobilen, eller i e-mail, och be om förbön eller om bön för andra, särskilda, intentioner.

Lita på Jesus – och modern. Vi glömmet som katoliker ibland att lita på Jesus. Det som gör vår tro så fängslande är att den har Gud, personernas Treenighet, i sitt hjärta och inte en esoterisk ideologi. Vi vet också att lidandet har ett värde i föreningen med Kristus. Att gymnastisera mentalt och försöka ignorera det som plågar fysiskt, behövs inte. Kristus är alltid närvarande för oss och vi vänder oss till honom både för att Han gjuter balsam i vår själ och tröstar och renar oss, vad som än händer i livet. Det är inte som i andra religioner. Kristendomen handlar inte om människans sökande efter Gud utan om Guds sökande efter människan. Han väntar redan på *dig* – varför skulle du då behöva gå omkring och söka Honom?

Varje gång Kristus görs närvarande sker det genom den Helige Ande och Maria. Det är visserligen underbart att veta att de andra helgonen är med oss, men Maria är skyddshelgonet *par*

préférence, därför att hon alltid kommer med Kristus som hon bär med sig. Hon förstår varje inre sorg, kamp och misslyckande och med en mors hjärta står hon vid vår sida, både när vi hyllas som segrare och när vi beklagas som förlorare.

Det kan många gånger kännas svårt att ställa sig i Marias närhet. Den Heliga Skrift säger ytterst lite om henne och, dessutom, har hon aldrig begått synd. Hur kan alla vi andra stå i relation till henne som föddes syndfri? För att förstå något lite bättre, jämför vi. Maria är en fullkomlig mor och då undrar vi vad vi vanliga mödrar kan göra i vårt tillstånd som är behäftat med synd? Familjen räknar med oss som ankaret. Ingenting talar tydligare om detta förhållande än en mors död. Mannen och de små barnen är utan ankaret. Familjen är ödelagd och kan inte tröstas. Ingenting är sig likt utan henne. Men Maria är ju vår andliga moder. En mer hängiven, kärleksfull, självupppoffrande, alltid tillgänglig och insiktsfull mor kan vi inte föreställa oss. Sextonhundredatalsnunnan, den Saliga Maria av Agreda, som fått särskilda gåvor att se detaljer i Marias liv, har skrivit om Marias stora önskan att vi ska låta henne älska oss. "Du får i Henne en Moder som kan älska dig, en Vän att råda dig, en Lärarinna att vägleda dig, en Beskyddarinna att vara en sköld till ditt försvar och en Drottning du kan tjäna och lyda som kammarjungfru."⁷⁰ Vad mer kan någon önska sig?

⁷⁰ Mary of Agreda, *The Mystical City of God*, Tan Book, sid 127.

Till eftertanke

- 1 Vilka utmaningar har du haft i det förflutna och hur löste du det?
- 2 Vad kan du tänka dig hjälper till för att förebygga eller helt undvika en trasslig situation?
- 3 På vilka sätt kan vi lita mer på Kristus, Maria och helgonen i tuffa tider?

TOLV

En urladdning av den gudomliga kärleken

Utan kärleken räknas till och med de mest lysande gärningar som intet.

-

S:ta Thérèse av Lisieux⁷¹

⁷¹ "Thérèse de Lisieux, Quotes "Good Reads" /www.goodreads.com

En oktoberdag när jag var med min dotter på pumpaodlingen i hennes skola, hamnade jag i en liten grupp andra mammor och vi satt och pratade. Jag nämnde då att jag skulle undervisa minsta barnet hemma efter förskolan. "Så när tänker du börja leva igen?" var det skarpa svaret från en av mammorna. Jag kände hur jag sviktade i tankarna. Hur kunde jag ge ett kärnfullt svar? Hur kunde jag förklara för den här kvinnan att jag inte behövde börja leva *mitt* liv igen? Hur kunde jag få henne att förstå att den personliga tillfredsställelse mina barn gett mig, efter alla år som singelkvinna på resa i hela världen, vida överträffat allt jag gjort fram till denna dag? Skulle jag kunna förklara för henne att jag var förfärligt ensam och fruktade söndagskvällarna mer än något annat på den tiden då jag "hade ett liv"? Att söndagskvällarna var värst och den sämsta delen av veckan därför att jag inte hade något som kunde få mig bort från min egen ensamhet. Och hur skulle jag kunna förklara för henne att varje barn jag fått, och engagemanget att vara mamma till dem, blev en så stor erfarenhet att jag inte tänkte så mycket på *mitt* liv längre eller ägnade mig åt mig själv? Det finns inget sätt att förklara verkligheten. Det finns helt enkelt inget sätt att förklara begreppet kallelse, och den frid och den glädje som kommer av att leva efter den, för någon som är helt igenom sekulär.

Världen beklagar de kvinnor som stannar hemma med barnen därför att de blir maktlösa, svaga och undandömda för andra. Kan de inte göra mycket mer gott utanför hemmet? Svaret är bara ett *nej*.

Vi har var och en av oss en unik och personlig kallelse – något som bara just vi själva kan göra för Gud. Allt som krävs av oss är att säga *ja* – att ge vårt *fiat* som Maria har gjort för så många århundraden sedan. Ofta börjar vår kallelse som något intressant att

kanske ta i beaktande, men som slutar i något långt över våra vildaste drömmar. Kvinnors liv följer en slags distinkt årstidsväxling. Det vi inte kan göra nu kan vi kanske göra i framtiden och vice versa. Vår kallelsebedömning sträcker sig över tiden men Gud låter sina anspelningar vila djupt i hjärtat. Vi ser hans fingeravtryck i hymner och bibelställen som påverkar oss. Vi ser tecken i andras dygder som vi känner oss dragna till och i olika insatser av tjänande. De är inspirerande precis som de helgon vi gärna hade mött. Allt finns i ett mönster. Ögat har bara inte vant sig att se det. Tystnaden i vårt hjärta betyder mycket. Allt som brukar distrahera är borta och vi kan åter bli uppmärksamma på "en sakta susning" (1 Kung 19:12).

Det vi diskuterat kan verka smått och oviktigt men det är motsatsen som är sanningen. Vi väver livets gobelänger knut för knut med trådarna spridda lite överallt på arbetsbordet, så vi ser kanske aldrig det fina mönstret på baksidan. Ändå vet vi från helgonens föredöme att det minsta ting vi gör av kärlek kan förändra världen. "I den gudomliga frälsningens ekonomi," säger Stein, "bär alla uppriktiga insatser frukt, även om det mänskliga ögat bara ser ett misslyckande." ⁷²Kristus kan omvandla allting, som de två fiskarna och de fem bröden en liten pojke kommit fram med på berget, och förvandla det, så att det kunde mätta fem tusen människor.

Mitt liv för ditt

Den Salige ärkebiskopen Romero har beskrivit moderskapet som ett slags martyrium. En mor "ger upphov till ett barns liv i sitt sköte, föder det, hjälper det att växa och sköter det ömt. Det betyder att ge sitt liv. Det är ett martyrium."⁷³ Ur en synvinkel ger vi väl alla livet för något. Det kan vara det hedonistiska livet, att satsa på en meningsfull

⁷² Stein, *Woman*, 127.

⁷³ Zenit Staff, "Pope's General Audience Address."

ålderdom, välja en särskild fritidsverksamhet, eller ordna det mysigt och ombonat hemma. Egentligen inget som kan jämföras med själens egen värdighet. Men att ge sitt liv för någon annan är *av sig självt något vackert*.

Om det är något som förenar en sund kultur och en civilisation som är välmående, så är det människornas insikt att livet får mening genom de uppoffringar man gör i nuet för dem som kommer efter. Det kan vara en klan, en stam eller ett samhälle i vidare betydelse. Människor har inte alltid levt som de lär, visar historien, det är så sant. Men den enkla inställningen "vårt liv för deras" har varit en annan och levande historia i århundraden. Tänk på hur katedralen Notre-Dame i Paris byggdes. Våra tidiga stenhuggare visste att verket aldrig skulle bli färdigt under deras livstid. "Vårt liv för deras" är egentligen en barometer som avslöjar om ett civilsamhälle går framåt eller bakåt. När ordningen är den omvända kommer den civilisationen att förfalla och upphöra att finnas till. Det finns sådana exempel – ta bara antikens Rom eller senrenässansens Venedig! Var man, var kvinna, levde förvisso då i dess glans, men för sin egen skull och ingen annans.

1960-talets sexuella revolution avtecknar sig som ett tydligt tecken på detta omvända läge i västvärlden. P-pillret blir själva navet i hjulet när det väl fått spridning på marknaden. Aldrig tidigare i historien har sambandet mellan sexualitet och alstrande av barn blivit så definitivt preskriberat. Sex har blivit så mycket annat. Vi talar om självbilden, den personliga njutningen, utforskandet av nya områden, driften, o.s.v., men inte om den bakomliggande anledningen till att sexualiteten finns. Gör vi det talar vi snarare om framtiden för människan som art genom fortplantningen och om det goda med sexualiteten som ett fördjupande band mellan makarna. Som katoliker är vi tydliga med hur viktigt detta band är mellan mannen och hustrun. I vårt omvända läge blev nu plötsligt föräldrars inställning att leva "vårt liv för deras", något suspekt. Det blev på

modet att se det som självtillfredsställelse. ”Varför skulle någon av fri vilja underkasta sig allt det arbete det innebär att fostra och försörja en stor barnfamilj”, blev tankemodellen vi lever med i dag.

Går det att tänka sig kristendomens spridning – utan kvinnorna? Vad har S:ta Helena och sonen Konstantin inte betytt för det romerska kejsardömet omvändelse till kristendomen? Tänk på den helige Augustinus utan S:ta Monika! Kvinnorna har spelat en avgörande roll i historien som medagerande, särskilt genom att påverka sina mäns och söners goda sidor, därför att de själva varit heliga kvinnor. S:ta Cecilia, S:ta Rita, S:ta Franciska av Rom, heliga kvinnor, för att bara nämna några få! Samma hand som gungade vaggan har förändrat världen. När kvinnorna nu gått ifrån sin roll som mödrar känner sig barnen som vuxna försummade, ensamma, tomma och utan inre resurser att överbrygga gapet mellan vad de saknar och vad de behöver för att fylla det. De här barnen, som lider av det som börjat kallas ”modersåret”, har aldrig fått den odelade uppmärksamhet och ovillkorliga kärlek de fortfarande har så stort behov av. Vårt moderskap handlar alltså inte bara om dig och din familj. På gott och ont handlar det om något större vi inte har en klar och färdig föreställning om.

Den kristna moderns tid

Under de gångna sextio åren har det kommit ut ett stort antal böcker om Vår Fru. Med början på 1950-talet, särskilt under Johannes Paulus II:s långa pontifikat, har påvarna skrivit mycket klarläggande om Marias centrala roll i frälsningshistorien. Från många håll i världen har det kommit berättelser om Mariauppenbarelser. Fast Kyrkan ännu inte uttalat sig om autenticiteten i de flesta uppenbarelserna har det återkommande budskapet varit att be rosenkransbönen. S:t Johannes Bosco menade i profetior om framtiden att rosenkransen

och Marias bruna skapular var de enda säkra vägarna i en framtida turbulent tid. S:t Maximilian Kolbe grundade före martyriet i Auschwitz under Andra Världskriget ett teologiskt centrum vars enda syfte var att studera mariologin på djupet. Detta relativt sena mariologiska uppsving kan ge oss ett intryck av att Kyrkan alltid har talat om Maria riktigt på djupet och med stark iver, men det har faktiskt inte varit fallet. Naturligtvis har hon alltid vördats men tonläget i hennes närvaro har inte varit så högt som under senare tid.

1974 utgav den franske prästen, fader André Feuillet, den intressanta boken *Jesus and His Mother* som jag redan citerat flera gånger. När den sexuella revolutionen fått full fart och kaos efter Andra Vatikankonciliet stod på höjdpunkten publicerade denne vise teolog och bibelforskare, utan att göra mycket väsen av sig, ett arbete som i detalj gick in på Marias liv och hennes egen plats i frälsningshistorien. Hans slutsatser i boken är egentligen häpnadsväckande:

Den kristna kyrkan upplever nu en mycket allvarlig kris. Utan att minimera krisen och utan att upphöra att kalla det onda för vad det är, måste det mest evangeliska sättet att se det som nu sker liknas vid att vara närvarande vid *en ny kristen värld's smärtsamma födelse* som en kvinnas nedkomst med ett barn. Precis som under tiden för Kristi Lidande är den tid vi går igenom i högsta grad *Kvinnans tid*, alltså *Kvinnans tid par excellence* i det nya förbundet – Marias tid.⁷⁴

Fader Feuillet förmedlar en syn på svårigheterna i vår tid som ett slags andligt imiterande av barnafödandets hårda, smärtfyllda arbete. Värkarna och det som gör så oerhört ont under förlossningen ger sedan vika för en underbar glädje. I det här fallet en ny kristen värld.

⁷⁴ Feuillet, *Jesus and His Mother*, sid 239.

Marias roll är avgörande därför att hon aldrig håller sig borta från en prövning utan alltid är Kyrkans moder och närvarande vid korset.

Fader Feuillet fortsätter: "Man får det starka intrycket att det är genom de kristna kvinnorna den nuvarande krisen får sin lösning. Det vilar på att de, precis som Jungfru Maria, är öppna och låter den Helige Andes inflytande vara ljus hos dem."⁷⁵ Tack vare den tydliga kallelsen, både öppenheten för den Helige Andes inre rörelser och förmågan att förmedla nåden till andra, kan de kristna kvinnorna ge världen hopp. Han fortsätter: "Var inte Marias frambärande av sig själv som gåva i det "ja" hon uttalade, frälsningens begynnelse?" De kristna kvinnorna "styr" den förnyelse vi väntar på. De behöver Marias stöd som mödrar till det messianska folket. De är Kyrkans alla medlemmars, det kristna folkets, mödrar! Feuillet säger inte att kvinnorna "går med i", eller att de "är delaktiga" i denna förnyelse. Han använder ett annat, starkare språk. Han säger, om vi är uppmärksamma, att de kristna kvinnorna styr, eller råder över denna förnyelse. Han tillägger:

Kvinnorna lever mitt i Kyrkans hjärta. De lever i kärlekens mysterium som ger själar liv. Bland dessa själar kallar Kyrkan män och kvinnor som konsekreras till ett prästerskap Kyrkan själv inte kan vara utan. Vigningen till tjänst för Guds rike är själarnas stolthet. Så kan de kristna kvinnorna förena sig med S:ta Thérèse av Jesusbarnet, som ropar: "I Kyrkans hjärta, min mors hjärta, ska jag vara kärleken". Genom generositeten som får dem att frambära sig själva som Maria gjorde, genom att ge sig reservationslöst till Gud i kärlek, styr de över Kyrkan på

⁷⁵ Ibid, sid 241.

nästan samma sätt som kristna mödrar värda namnet är både drottning och hjärta i hemmet.⁷⁶

I den utsträckning vi kristna kvinnor alltså lever efter vår kallelse har vi en förmåga männen inte har: att vara brygga mellan himmel och jord. I tredje kapitlet har vi diskuterat det ämnet. "Kvinnan är förmedlarinna av en ojämeförlig, gudomlig glädje som bara kan härledas till den Uppståndne Kristus som är osynligt närvarande och agerande bland oss. Han är källan till all andlig uppståndelse och därför också den förnyelse vi väntar oss."⁷⁷

Feuillet förklarar ytterligare: Förnyelsen av den gudomliga kärleken "kan drabba oss med samma kraft som en ny uppenbarelse, men ... kommer i verkligheten *inte vara något annat än en återgång till den kristna uppenbarelsens renaste källor*" [kursiveringen tillagd].⁷⁸ Det är de *idéerna som är så gamla att de återigen är nya* som kommer att hela de sårade, bota de sjuka, upplyfta dem som förtvivlar och skänka glädje åt de bedrövade. Vi har förmågan att återvinna familjerna, gemenskaperna, ja världen, när vi väljer att utföra små gärningar med stor kärlek. Vi är kallade att synliggöra den gudomliga kärleken än en gång.

Påven Franciskus har uttryckt sin egen beundran för alla mödrars viktiga kallelse:

Mödrar är botemedlet för en viss självupptagenhet, för all öppenhets åtstramning, för den sviktande viljan att ge och känna ansvar för nästan. I den meningen är moderskapet något mer än att vänta barn, och föda dem, det är ett livsval. Mödrar offrar alltid något, har respekt för livet. Mödrar ser med allvar på plikten att föra de mänskliga och

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid.

religiösa värden vidare som varje friskt samhälle bygger på.

79

I sista hand skulle "ett samhälle utan våra mödrar vara ett inhumant samhälle, därför att mödrarna alltid kan vara vittnen för ömhet, hängivenhet och moralisk styrka också under de svåraste omständigheter", betonar den argentinske påven.⁸⁰

Vårt kall och vår kallelse är något vackert. Herren lyfter handen och vinkar till oss. Vill vi gå ut och möta honom?

Till eftertanke

- 1 Hur kan du beskriva "*mitt liv för ditt*" i ditt eget vardagliga liv?
- 2 Hur kan en förståelse av de regelbundna växlingarna i en kvinnas liv positivt bidra till de nödvändiga uppoffringarna i en *familjelivets helhetsbild*?
- 3 Finns det något sätt att medvetet förena din viktiga kallelse som kristen mor under dagens lopp när du är som mest upptagen av det praktiska, eller när du märker att omvärlden inte värdesätter ditt arbete?

⁷⁹ Zenit Staff, "Pope's General Audience Address."

⁸⁰ Ibid.

Sammanfattning

Den enkla tanken bakom den här boken var egentligen att visa att moderskapet är ett hårt, tungt och svårt arbete men att villkoren kan ge oss mycket gott tillbaka. När jag sedan skrapade på ytan av ämnet fann jag att här fanns något mycket djupare än jag kunnat ana. Liksom i ett nötskal hittade jag idéer som var så gamla att de var som nya i vår tid. Dessa idéer, *så gamla och ändå så nya* (S:t Augustinus) är det första och viktigaste kallet för varje kristen kvinna i en fysisk och andlig roll som mor. Jag har känt mig lite grann som Bernadette Soubirous i filmen *"The Song of Bernadette"* där det framtida helgonet får höra av en vacker dam att hon ska gräva i sanden och när hon börjar röra om kommer en liten pöl upp och sedan mer och mer vatten tills det blir en flödande källa som ger vatten än i dag. Å ena sidan är det lite skrämmande, men å andra sidan är det vad vi måste förvänta oss när vi ger Vår Herre småsaker att göra något med och som Han förvandlar till något vackert.

Att vara kvinna i dag är en komplicerad verklighet med fler och fler krav, motstridiga budskap och det vi själva i djupet av vårt hjärta längtar efter. Bibelns kvinnor kunde knappt tro sina ögon när de hade möten med Gud, som vi ser hos Maria; "Hur skall detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man?" (Luk 1:34). Om vi i sådana förnuftet oklara sammanhang medger att vi inte förstår, är det ändå just där vår tro har sin plats. Edith Stein har i sin vishet skrivit: "Allt vi är och allt vi blir och allt vi gör i den tid vi har, är relaterat till en evighetens ordning. Det vi är och blir betyder något i evighetens perspektiv och kan bara bli begripligt för oss i dess ljus. Är det inte vårt synsätt ser vi ingen mening."⁸¹ Det som varit i mörker kommer ut

⁸¹ Stein, *Woman*, sid 88.

i klarhet genom trons ljus. Det är den upplevelse de heliga kvinnorna haft när de mötte Kristi kärlek.

Kanske är ni mödrar som just nu går igenom vardagslivets prövningar av slit och släp. I allt detta vill jag nu lämna er med en sista tanke om höjderna och djupet i er kallelse av S:ta Thérèse av Lisieux:

Det borde vara nog för mig, Jesus, att vara karmelit och i föreningen med Dig, vara en moder för själar. Ändå längtar jag efter andra kallelser: jag vill vara soldat, präst, apostel, Kyrkolärare, martyr. Jag skulle vilja upplysa själar. Jag skulle vilja vandra genom världen och predika Ditt Namn. Jag skulle inte nöja mig med att vara missionär några år utan vara det till tidens slut.

Allt jag önskade mig blev för mig ett sannskyldigt martyrium ända tills jag kom till kapitlen 12 till 13 i Första Korinthierbrevet och läste att alla inte kan vara apostlar, lärare o.s.v. Jag fortsatte och läste, ”Sök vinna de nådegåvor som är störst. Och då skall jag visa er en väg som är överlägsen alla andra.” Kärleken gav mig nyckeln till min kallelse. Jag förstod att kärleken omfattar alla kallelser, finns i alla ting, och, eftersom den är evig, omsluter varje tid och varje plats.

Min kallelse är kärleken! Det är Du, Herre, som gett mig den. I Kyrkans hjärta *skall jag alltså vara kärlek*. Du, Herre, stiger ner i min intighet och omvandlar intigheten till levande kärlek.⁸²

⁸² St. Thérèse of Lisieux, Sophia Institute Press, 2015, sid 90-91.

Kära mödrar, låt elden brinna!